БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 57 (8583)
МАРТЫН 8
СУББОТО
1958 он

Сэн 20 мүнгэн

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын үдэр

СССР-эй Верховно Советэй hунгалтада бэлэдхэжэ, мүн «Колхозно байгуулалтые улам саашадань хүгжөөхэ, машинно-тракторна станцинуудые хубилгаха тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй февральска Пленумэй тогтоолые бухы советскэ арадай баяр баясхалантайгаар зүбшэн хэлсэжэ байhан ажахын-политическэ угаа ехэ дэбжэлтын оршон байдалда манай ороной ажалшад мүнөө жэлдэ эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын үдэр—Мартын наймые тэмдэглэжэ байна.

Ажахын, соёл культурын али бухы hалбарида, эхэнэрнүүдэй гайхамшагта үүргэ дүүргэжэ, эхэ оронойнгоо хүгжэлтэдэ тон ехэ туhа нэмэри хэжэ байhандань советскэ хүнүүд омогорхохо ёhоороо омогорходог. Социализмын илан мандаhан манай орондо эхэнэрнүүд хэтэ мүнхэдөө—зол жаргалтай, эрэшүүлтэй адли тэгшэ эрхэтэй болоод, засаг түрынгөө дээдэ зургаанние хүтэлбэрилэлсэжэ байдаг. Мүнөөшье болохоёо байhан hунгалтые абаад үзээл. Ороноймнай хэды олон эхэнэр СССР-эй Верховно Советэй депутатта кандидадуудаар дэбжүүлэгдээ гээшэб! Манайшье республикаhаа жэшээ болгон харуулбал, юрын хонишон басаган Бальжима Базаровна Санжиева, багша Анжелика Иннокентьевна Хабаева, зоотехник Любовь Александровна Уварова, мяха-консервын комбинадай цехые даагша Нина Яковлевна Рыбникова республикын эрхим хүбүүдтэеэ хамта депутадта кандидадууд болгогдоод байна ха юм. Засагай дээдэ органдо эхэнэрнүүдэй hунгагдаад, гүрэниие хүтэлбэрилэлсэжэ байдаг иимэ гайхамшагта жэшээ имагтал социализмын орондо байдаг бшуу.

Парти, правительствынгаа зүгhөө халуун анхарал оролдолгоор хүреэлэгдэhэн советскэ эхэнэрнүүд жэл ерэхэ тудам олооролоо эрдэмтэд болоно, ниитын ажал-ябуулгада хабаадана, промышленна предприятинда, колхоз, совхоз, МТС-үүдтэ хүдэлнэ. Тэрээнтэй хамта хүүгэдэй ясли, садууд хаа хаанагүй—хото городуудта, хүдөө тосхонуудта улам олон боложо байдаг. Үнгэрэгшэ hунгалтаhаа абаад, мүнөө болохоёо байгаа hунгалта хүрэтэр хүүгэдэй эмхи зургаанууд, интернат-hургуулинууд, эхэнэрнүүдэй нарайлгын гэр, амарха газар болон бусадай тоо манай республика доторшье нилээд олошороо.

Олон үхибүүдтэй, тэрэшэлэн ганса бэе эхэнүүдтэ, үншэн үхибүүдтэ гүрэнэй зүгhөө саг үргэлжэ тэдхэмжэ, туhаламжа үгтэхэhөө гадна, эхэнэрнүүдэй нарайлхын урда, мүн нарайлhанайнь hүүлээрхи амаралта нилээд hунаагдажа, олон хоногой болгогдонхой.

Иимэ hайн байдалда байhан манай эхэнэрнүүд ажал хүдэлмэридөө хододоо амжалта илалта туйлажа байдаг. Манайшье республикын суута хонишон Б. Санжиева (Яруунын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз), Н. Рыбникова (мяханай комбинадай хүдэлмэрилэгшэ), hаалишад П. Жалсанова (Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз), О. Чулкова (Заиграйн аймагай «Красный опытник» колхоз), Ленинэй орденто модошон М. Голощапова (Шулуутайн леспромхоз), бүд нэхэгшэ М. Зайцева (сэмбын фабрика), токарь Н. Хамутникова (ПВЗ) болон бусад ороной түрүү эхэнэрнүүдэй зэргэдэ жагсанхай.

Мүнөө хүдөө нютагуудта мяха, тоhо, hүнэй хүн бүхэндэ хүртэсөөр США-е ойрын жэлнүүдтэ хүсэхын түлөө шанга тэмсэл дэлгэржэ байна. Энээндэ хам оролсоhон Заиграйн аймагай «Красный опытник» колхозой hаалишад суута шахтёр Николай Мамайн үүсхэлээр мүнөө жэлдэ үнеэн бүриhөө нёдондонойхидо орходоо 500 литр ехэ hү hааха гэжэ шиидээд, республикын hаалишадай мүрысөө үүсхээ. Мүн 100 эхэ хонин бүриhөө 150 хурьга абахын түлөө тэмсэлдэ диилэнхидээ манай эхэнэр хонишод оролсонхой. Энэ ехэ патриотическа хүдэлөөнэй үрэ дүн мүнөө харагдажа байна. Хэдэ хэдэн эхэнэр хонишод хурьга олоор абажа, hү ехээр hаажа байнхай.

Арадай демократиин оронуудай эхэнэрнүүд, мүн хилын саанахи гүрэнүүдэй түрүү үзэл баримталдаг олон түмэн эхэнэр советскэ ороной эхэнэр—эхэ, эхэнэр—ажалша, эхэнэр—ниитын ажал ябуулагшадhаа жэшээ абажа, эб найрамдалай түлөө шууд сэхээр тэмсэнэ, дайн сэрэг жүрөөдэгшэ хархис этэгээдүүдые шоо шобто харана. Алжирай студентка Джамила Бухиред гэгшые саазалха гэhэн Францийн колонизаторнуудай шунахай шиидхэбэриие бүхы дэлхэйн хэдэн миллион эхэнэрнүүд мүнөө ехээр буруушаажа, тэрэ басаганай ами наhыень абарха эрилтэ хэжэ байна.

Мартын найманай заншалта энэ үдэр эхэнэрнүүдэй олон түмэн организацинууд уласхоорондын демократическа федерациие тойрон улам нягтаар жагсаха, мүн дэлхэйн түрүү эхэнэрнүүдэй хани барисаагаа бүри бэхижүүлхэ, эб найрамдалай түлөө үшөө ехэ хүсэтэйгөөр тэмсэхэ байhанаа харуулхань лабтай.

ТЕЛЕГРАММА

Францийн Республикын Президент г-н Рене Котидо

Париж, Елисейскэ ордон.

Господин Президент,

Алжирай студент басаган Джамила Бухиредые саазалха гэhэн шиидхэбэриие болюулхын, ами наhыень абархын түлөө оролдолго гаргыт гэжэ гуйhан организацинуудай, тус тус хүнүүдэй бэшэгүүд Советскэ Союзhаа, мүн хилыншье саанаhаа намда, Советскэ правительствода олоор ороно.

Эдэ хандалгануудтай дашарамдуулан, мүн хүн зондо энэрхы сэдьхэлээр хандаха ёhотой гэжэ бододог дээрэhээ, Джамила Бухиредэй ами наhые абархын тулада Та хэмжээ абаха бэзэт гэжэ найдаад, энээн тухай хуулита бэшээр Танда, господин Президент, дуулгахые хүсэнэб.

Үнэн зүрхэнhөө хүндэлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.

Москва, Кремль.
1958 оной мартын 6.

Колхозно байгуулалтые саашадань хүгжөөхэ, мүн машинно-тракторна станцинуудые хубилгаха тухай асуудалаар бүгэдэарадай зүбшэн хэлсэлгэ боложо байна

☆

Минии hанамжа

Ехэ-Кударын МТС-эй механизаторнууд «Колхозно байгуулалтые улам саашадань хүгжөөхэ, МТС-үүдые хубилгаха тушаа» партиин шиидхэбэриие халуунаар hайшаана. Энэ хадаа колхозуудай экономикые, хүдөө тосхонуудай ажалшадай байдалые улам саашадань hайжаруулха хэрэгтэ зорюулагдаhан тон шухала хэмжээ-ябуулга мүн гэжэ Кударын колхознигууд мэдүүлнэ.

Энэ хэмжээ-ябуулгануудай бэелүүлэгдэhэнэй ашаар колхозой газар нэгэ эзэтэй болгогдожо, бүри hайнаар ашаглагдахань лабтай. Гэбэшье, энэ шухала хүдэлмэри бэелүүлхэдээ колхозуудай экономикые, механизаторнуудай ажалай түлөөhые хараадаа абалсаха зэргэтэй. Тиимэhээ түрүүшын үедэ механизаторнуудта түлэгдэдэг түлбэриие хуушаарынь орхихо, заhабарилгын хүдэлмэридэ ямар түлөөhэ тогтоохые бодомжолхоор гэжэ hананаб.

Манай Ехэ-Кударын МТС-эй колхозууд энэ жэлдэ трактор, машина худалдажа абаха аргатай. Зарим колхозууд энэ жэлдэ, зариманиинь хойто жэлдэ гүрэнтэеэ хүсэд тоосожо шадаха. Колхозууд тракторнуудаа хүсэдөөр ашаглахын тулада мастерскойнуудые бариха, тэдэнээ бухы хэрэгсэлнүүдээр хангаха ёhотой.

Би партиин хараалhан эдэ хэмжээ-ябуулгануудые үнэн зүрхэнhөө hайшаанаб.

И. Трофимов, Ехэ-Кударын МТС-эй главна агроном.

Таряаламнай нэгэ эзэтэй болохонь

Колхозно байгуулалтые саашадань хүгжөөхэ тушаа КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые Иволгын аймагай «Коминтерн» колхозой гэшүүд баяр баясхалантайгаар угтаба.

—Колхозуудта машина, техникые үгэхэ гээшэ тон ехэ удхашанартай байна,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ П. Н. Лубсанов хөөрэнэ.—Колхоз бүхэн трактор, машинануудаа зүбөөр, хүсэдөөр хэрэглэхын түлөө оролдохо, мүн колхозник, механизаторнуудайшье харюусалга дээшэлхэ байна. Тиигэжэ колхозой поли дээрэ хоёр эзэн бэшэ, харин нэгэ, эзэн бии болохо ха юм.

Манай колхоз шэнги колхоз мүнөө даб дээрээ трактор, машинануудые хэрэгтэй соогоо худалдан абажа шадахагүй. Гэбэшье, гурбан жэлэй туршада гүрэнтээ хүсэд тоосохо аргатайбди.

МТС-үүдые шэнэдхэн хубилгаха үедэ колхозуудта заhабарилгын мастерскойнуудые байгуулбал hайн байгаа гэжэ hанагдана. Энэ хэрэгтэ шефүүд—промышленна предприятинууд колхозуудта туhалха бэзэ.

Колхозой правлени саашадаа механизаторнуудые бэлэдхэхэ хэрэгтэ горьтой анхаралаа табиха ёhотой болоно.

В. Иванова.

☆ ☆ ☆

Саяан уулын хормойдо...

«Колхозно байгуулалтые улам саашадань хүгжөөхэ, МТС-үүдые хубилгаха тухай» КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолые, СССР-эй Верховно Советэй сесси дээрэ нүхэр Хрущевой хэлэхэ элидхэлэй тезисүүдые Түнхэнэй аймагай таряашад, МТС-үүдэй механизаторнууд айхабтар ехэ политическэ дэбжэлтын оршон байдалда угтажа, эдэ документнүүдтэй гүнзэгыгөөр танилсажа, тон ехээр омогорхон hайшаажа байна. Толтойн сомоной «Знамя» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Андыков тогтоол тушаа иигэжэ хөөрэнэ: — Манай колхозой гэшүүд бүхы совет арадтаал адляар КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй энэ тогтоолые, нүхэр Хрущевой элидхэлэй тезисүүдые тон баяртайгаар угтан хүлеэгээд, мүнөө зүбшэн хэлсэжэ байна. Колхозно байгуулалтын саашанхи хүгжэлтэдэ МТС-үүдэй дүүргэхэ үүргэ бага болоо. Ушарынь, бидэ колхознигууд бүхы ажал хэрэгээ өөhэдөө эрхилхэ дүүрэн аргатай байнабди. Жэшээлхэдэ, манай «Знамя» колхозые абажа харабал иимэ байха юм. Нэгэдэхеэр, колхознай жэл бүри хүгжэнэ, баяжана. Гансахан нёдондо жэл мүнгэн олзомнай 2 миллионhоо дээшэ боложо, энээнтэй хамта, хубаагдадаггүй фондомнай баhал ургаа. Хоёрдохёор, колхозой ажахын ямаршье hалбарида ажаллаха мэргэжэлтэд олон болоо. Бидэ мүнөө 7 агрономтой, (нэгэниинь Ленинградай хүдөө ажахын академи дүүргэhэн) дунда hургуулитай 3 зоотехнигтэй, 10 шофёртойбди. Дархан, токарь гэхэ мэтэ мэргэжэлтэй зонууд колхоздомнай яhала бии. Тиихэдэ 24 хүн трактористын мэргэжэлтэй. Эдэнэрнай МТС-эй мэдэлhээ гаража, колхозой гэшүүд болохо. Иигээд байхадаа техникэ жолоодожо ябуулха, тэрэниие заhаха, хэрэглэн ашаглаха дүүрэн аргатайбди. Тиимэhээ бидэ мүнөө жэлдэ ядахын сагта 2—3 томо трактор худалдажа абаад, хэрэглэжэ шадахабди. Мүн хойто жэлдэ үшөөл 3 тракторай сэнгыень гүрэндэ түлэхэ арга байха. Эдэ бүгэдэ техникые зүбөөр хэрэглээд байбал, гүрэндөөшье таряа талха, хүдөө ажахын продукци элбэгээр үгэжэ шадаха байнабди.

Тиихэдэ **XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Таханов иигэжэ мэдүүлнэ:**

— Партиин эдэ документнүүд, түрүүн түрүүндэ, колхозно байгуулалтые дам саашадань хүгжөөн бэхижүүлжэ, колхоз МТС хоёрой хоорондохи али олон ушардаг арсалдаае усадхаха байна. Манай колхоз даб дээрээ 3 трактор, тэрэ тоодо «Беларусь», 1 «ДТ-54» трактор худалдажа абаха аргатай. Мүнөө токарна станогтойбди. Бензин, керосин зөөхэ «ГАЗ-51» маркын машинатайбди. Мэргэжэлтэднайшье колхоздоо бусажа ерэхэ юм бэзэ.

—Колхознигууднай түрэл партиингаа түүхэтэ шиидхэбэриие тон hайшаажа угтаба. Тэдэнэр мүнөө эдэ документнүүдые зүбшэн хэлсэжэ байна.

МТС-най манай колхозhоо 60-аад модоной газарта байдаг тула нэгэ тракторые хэрэгтэй газартаа абаашахын тулада МТС-эй хүтэлбэрилэгшэдhөө зүбшөөл хүлеэхэ, хөөрэлдөө хэхэ ушартай болодог hэн. Иигэhээр горьтой сагаа барадаг байгаабди. Харин мүнөө эдэ мэтын хойшолонгуудай усадхагдабал, ажал хүдэлмэримнайшье урагшатайгаар бүтэдэг болохо,—гэжэ Тоорын сомоной «Путь-коммунизма» **колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Холбоев** мэдүүлбэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ колхоз, предприяти, эмхи зургаануудта партийна нээмэл суглаан боложо байна. Жэшээлхэдэ, «Красный пахарь» колхозой партийна нээмэл суглаан болоо. Коммунист Байбородин партиин тогтоолые тон баяртайгаар угтаhанаа мэдүүлжэ, «Красный пахарь» колхозые хүршэ «Заря» колхозтой нэгэдүүлхэ дурадхал оруулба. Тиигэжэ томодхогдоhон колхоз техникэ худалдан абажа, тэрэниие зүбөөр ашаглаха арга боломжотой болохо байна.

Коммунист Лихачев нүхэр Байбородинай дурадхалые дэмжээд, Түнхэнэй МТС колхоз хоёрой харилсаандахи байдалhаа иимэ жэшээ харуулба.

—Хуряалгын hүүлээр таряанай узуурта малаа бэлшээхэ гэжэ байтарнай МТС-эй директор нүхэр Петровой шанга захиралтаар тэрэниие

мнай хахалжа, малаа бэлшээхэ газараар бэрхэтэй байдалда орохон байнабди. Иимэрхүү ушар али олон үзэгдэдэг гээшэ.

Аймаг дотор заhабарилгын-техническэ станци гансахан Хэрэнэй МТС-эй буусада түбхинүүлжэ, Түнхэнэй МТС-эй байрада заhабарилгын техническэ станциин филиал байгуулаад, бэшэ үлдэhэн машина, хэрэгсэлнүүдыень колхозуудта худалдабал таатай,—гэжэ нүхэр Лихачев хэлээ.

Аймагай бүхы колхозуудта хамтын суглаанууд боложо, hаяын үдэрнүүдтэ КПСС-эй ЦК-гэй февральска Пленумэй тогтоол гүнзэгыгөөр зүбшэн хэлсэгдэхэнь.

А. Мангатханов.

Баянголойхид иигэжэ мэдүүлнэ

Республикымнай ажалшад «Колхозно байгуулалтые улам саашадань хүгжөөхэ, МТС-үүдые хубилгаха» тухай КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумэй тогтоолые радиогоор шагнаад, ехээр баясаба.

Үглөөгүүр манай корреспондент республикын холын хойто аймагуудай нэгэн болохо Баргажанай аймаг руу телефоноор хонходожо, эндэхи эгээл томо, 5 миллион шашуу олзо доход жэл бүри абадаг, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Гомбо Боболоевич Цыденовтэй хөөрэлдэбэ.

—КПСС-эй ЦК-гэй hаяхан гаргаhан тогтоолтой баргажанайхид танилсаба гү, тэрээн тухайда танай колхозой гэшүүд юун гэжэ дурадханаб,—гээд корреспондентымнай асуухада, нүхэр Г. Цыденов иигэжэ харюусаба:

«Тон лэ зүб байна, партиимнай тогтоол. Хэрбээ машина, тракторнуудые худалдажа абаад байгаа hаа, тэдэнээ эзэн мэтээр ашаглан, илангаяа таряан ажалай хүдэлмэриие шанартайгаар дүүргэжэ, таряанай болон тэжээлэй ургамалнуудай hайн ургаса абадаг болохобди. Урдань МТС колхоз хоёр тарилга, хуряалгын, мүн газар уhалха, үтэгжүүлхэ гэхэ мэтэ хүдэлмэринүүдые бэе бэедээ хаялсаад, шанарыень муудхуулдаг hэн. Мүн газараа хахалхадаа, таряагаа хуряахадаа тракторна бригадын бригадир колхозой таряан ажалай бригадир хоёр «энэ шинии, энэ минии» гэлдэhээр байжа, ажал хүдэлмэрээ шанаргүйгөөр хэдэг байгаа. Нёдондо жэл манай колхоз Шинагалжанай тракторна болон таряан ажалай бригадануудые нэгэдхэжэ, комплексно бригада эмхидхээ hэн. Иимэ бригадын ажалаа эрид хубилган ябуулха байhыень манай колхозойхид түрүүшын жэлдээ ойлгоо. Тус бригада нёдондо урданайхида орбол hураггүй hайн ургаса абаhан байна. Хэрбээ саашадаа трактор, машинануудые энэ бригадын мэдэлдэ үгэбэл хүдэлмэринь бүришье hайн байхань лабтай.

Таряан ажалайнгаа, мүн фермэнүүдэй ажал схэтэй хүдэлмэриие hайнаар ябуулхын тулада, багаарнь бодоходо, 13 трактор, 7 комбайн, хүдөө ажахын бусад олон машина манда хэрэгтэй болохо байна.

Мүнөө КПСС-эй Центральна комитедэй Пленумэй иимэ hайшаалтай тогтоолой гараад байхада, манай колхоз өөрын машина, тракторнуудтай боложо шадаха гэжэ колхознигууд hанамжа дурадхал оруулна» гээд нүхэр Цыденов хөөрэбэ.

АЛДАРТА ЭХЭНЭРНҮҮДЭЭ МАГТАНАМД

* * *

МАРТЫН 16-най ВОСКРЕСЕНИ—СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДТЭ ҺУНГАХА ҮДЭР

ЭРХИМ ХҮБҮҮД, БАСАГАДАА СССР ГҮРЭНЭЙНГӨӨ ЗАСАГАЙ ДЭЭДЭ ЗУРГААНАЙ ДЕПУТАДУУД БОЛГОЖО НЭГЭН ДУУГААР ҺУНГАЯ!

Н. Я. РЫБНИКОВА

Эхэһээ мармелад эреэд, эдижэ байһан ухибүүн «энэмни ямар олон хүнэй гараар буйлуулагдажа амандам хүрэбэб» гэжэ мэдэнгүй, маамархань зүб аабза. Инаг хоёршье зэргэлжэ һуугаад абхуулһан фотозурагаа алталмал араама соо, ханадаа хадаад, баһал баяртай хаража байхал.

Ухибүүнэй тэрэ «мармеладшье», үеын үедэ мартагдахагүй тэрэ фотозурагшье желатинагүйгөөр бүтээгдэдэггүй бшуу.

Улан-Удын мяханай комбинат хэдэхэн жэлэй саана желатина хэжэ эхилээ бэлэй. Нэгэ тээһээнь мал тууджа оруулаад, нүгөө тээгүүрнь колбаса, консервэ гаргажа байхаһаа гадна, годо голхо, эбэр туруу, һужуур майхай мэтыень элдэб эдлэл болотор буйлуулдагынь һонин...

Желатинын цех. Хүсэтэй хурдэ хүнхинэжэ цехын сээжэ руу сэбэр агаар оруулна. Бетоноор жэлэжэ бүтээһэн жэрэгэр амһартанууд руу навёсткын сайдам забда залигүй эдюулэгдэжэл байна. Бури саана «гэрэй шэнээн гэдэһэтэй» гэхээр бочконууд соо түүхэй желатина угаажа, түерүүлнэ, нэерүүлнэ. Сагаан халаадтай басагад, бэреэд һөөргэ руугаа һундэлжэл, хүдэлжэл байна. Орьёлжо байһан ажал гэжэ одоол энээниие хэлэдэг бэшэ аал?! Яагаад энэ цехтэ бултадаа шударгы бэрхэ зон суглараа гээшэб, яаһан эетэй эмхитэй коллектив бэ гэжэ һанаһаар байтар, хүдэлмэриин үдэр дүүрэшэбэ. Бушуу ажалаараа бултанһаа шалгарагша гушаад гарамгай наһатай, урихан шарайтай эхэнэр хамагһаа түрүүлэн гаража цехын баруун таладахи багахан таһалга руу орошобо. Һандали дээрэе һуугаад пулаадаа гаргажа хүлһөө арщана. Хойноһоонь залуухан эхэнар орожо, баһал аяшаранги түхэлтэйш һаа, омог дорюунаар:

— Нина Яковлевна, шэл шэнгихэн желатина гаргаалди. Уялга абажа абажа, хэлэһэндээ хүрөөгүй һаа, улайха сайхаар байгаал.., Хэр болгожо ябанабибди?—гээд асууна.

— Түсэбөө үни үлүү гаргаабди.

— Ой, досоом наран гарашабал. Оролдоһоной аша нимэл ха һэн! — гэжэ баяраа багтаажа ядан, Нина Яковлевнагайнгаа урдаһаа улам уринаар харана.

— «Эрэ хүн зориһондоо» гэжэ урдань бурят зон хэлсэдэг бэлэй. Харин мүнөө «Эхэнэр хүншье баһал зориһондоо» гэжэ хэлсэдэг болоһониинь баһал зүбтэй байна.

— Нээрээл тиимэ. Хүн зорижол ороо һаа, ямаршье бэрхэшээлые дабадаг гээшэ.

— Зүб хэлэнэш. Хүн һанаһанаа хүсэдэг, һарбайһанаа баридаг бшуу. Цехтэ хүдэлхээ һая ерээд байхадаа, гол продукци — колбаса, консервэ гаргадаг цехтэ хүдэлхэм гэдэг һэмнайш. Тиихэдэ нээрээшье цехнай бэрхэшээлтэй, дутагдалаар олон, шиниин айхааршье байжа болоо һэн бэзэ. Мүнөө ажалнай ямар ябанаб, өөрөө харана ха юмш!

— Нина Яковлевна, танай туһалаагүй һаа, мастершье болохогүй, бэрхэшээлнүүдһээшье бага зэргэ сухаридаг зандаал ябаха һэм.

Энэ хөөрэлдөөнэй эсэслээдүй байтар, басагад, бэреэд шанга шангаар энеэлдэһээр, Нина Яковлевнагай таһалгада олоороо ороо. Нина Яковлевна тэдэнээ эгэшэ хүнэй энхэргэн харасаар угтаад, иигэжэ хэлэбэ:

— Басагад, хэдэн тээһээ — Уралһаа, Владивостогһоо, Омскһоо эдеэнэй желатина эрижэл, эрижэл байна. Түсэбнай үлүү гараа, түрүү шанда хүртөөбди. Ихэдээ комбинадайнгаа табиһан түсэб лэ дүүргэбэ гээшэбди. Зүгөөр оронойнгоо тэдэ городуудта эльгээхээр элбэг ехэ желатина гаргаха болоод байнабди. Яахамнайб? Хэн ямар һанамжа оруулхаб? Бултадаа бодожо үзэе.

Уданшьегүй нэгэ басаган гараа үргэжэ, үгэ абаад:

— Угаадаг машинамнай угаа бирагүйгөөр хүдэлнэ. Ондоо болгохо хэрэгтэй байгаа.

— Тон зүб. Тэрээн тушаа Михаил Макаровичтай үсэгэлдэр хөөрэлдөөбди. Үшөө хэн хэлэхэб?

—Кран тодхоёо, түүхэй желатина хүнэгөөр дээшэнь зөөхэеэ болие, — гээд бултанһаань залуухан басаган дурадхаба.

Нина Яковлевнагай сэдьхэлдэ сэсэг һалбарба бэшэ аа гү гэхээр баяртай болоод, харюусаба:

— Бэрхэш. Яһалал яһан дээрэ хэлээш.

Хүл дээрээ зогсоһон нэгэ наһажаалшаг эхэнэр хөөрэлдөөндэ оролсожо:

— Тогоонуудаа ондоо болгохо шухала. Һаад татадагынь бултадаа мэдэнэбди. Бэшэ һанамжа намда үгы. Үглөөдэр, нүгөөдэр болотор шэнэ бодол түрэжэшье магад, — гээд һандали дээрэ һууба.

— Михаил Макаровичнай хаана гээшэб? Нэгэ хүн ошог. Ерэхэ гэжэ хэлэгтыл даа, — гээд Нина Яковлевнагай ама гарахатайнь адли, үүдэнэй үрөөһэн эрхиндэ байжа байһан басаган газаашаа гүйжэ гарана.

Уданшьегүй, гайка мушхадаг түлхюур гартаа баринхай хүн орожо ерээд, хори гаран басагадаа гансата буридхэһэндэл хараһанай удаа, Нина Яковлевна тээшэ эрьежэ «ерээб, ямар хэрэг гарааб» гэжэ асууһан янзатайгаар зог татан зогсошоно.

— Угаадаг машинын хурдые зургаан һэрбээтэй болгохо, түүхэй желатиные тогоон руу гараараа хэхээ болижо, оньһожоруулха, желатиные өөдэнь үргэхөөр кран тэхохо мэтын һанамжа дурадхалнуудые басагаднай оруулба. Михаил Макарович, танаал хараха болоод байнабди,—гэбэ.

— Тантай хамта юушье хэжэ ядахагүйлди,—гээд Михаил Макарович батаар харюусаба.

...Тэдэнэр нёдондонойнгоо түсэб үлүүлэн дүүргээ, продукциингаа шанарые һайжаруулаа һэн. Энэ жэлэй эхинһээ хойшо эдэмнай улам урматайгаар, ажалдаа абьяастайгаар хүдэлдэг болоо. Хэн энэ коллективые эмхидхэжэ, амжалта зоригжуулааб? Юрын эхэнэр—Нина Яковлевна Рыбникова.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ 8 класс дүүргээд ерэһэн, ташарайгүйхэн басаган комбинадай өөхэ-тоһоной цехтэ хүдэлхөөр эльгээгдээ һэн. Багахан басагые хайрлаад, «һургуулитай байнаш, шадалдаа таарама хүнгэхэн ажалда оро» гэжэ начальнигай хэлэхэдэнь, Нина таһа арсажа: «Ажалай хүнгэхэниие бэдэрхэгүйб, фронтдо эдеэ хоол эльгээдэг ажалда хүдэлгэгты» гээ һэн. Тиихэдэнь цехын начальник гүлмэрхэн басаганай ажалша хүн болохоор зориһондонь баясаад, дуратай ажалдань оруулһан байна. Нина габшагай, бэрхэ байжа, үетэн нүхэдэйнгөө дунда уданшьгүй хүндэтэй болобо. Альбуминца башнида хүдэлхөөр эльгээгдээд, шэнэ мэргэжэлээ һүбэлгэн түргэнөөр шудалжа, хоёр башнида гансаараа хүдэлдэг болоо һэн. «Нинамнай яагаа зүрхэтэй гээшэб. Ходол ажалай хүндэ хүшэр руу тэгүүлдэг лэ» гэжэ нүхэдынь магтадаг байгаа. Нина Яковлевна дайнай дүүрэхэлээр мяханай промышленностиин мастерай һургуули дүүргэһэнһээ хойшо үдэр һүниие илганГүй ажаллаһаар. Желатинын цех нээгдэхэдэ, тэндэ мастер боложо хүдэлөө һэн. Начальнигайнгаа ондоо хүдэлмэридэ ороходонь, хоёр тушаал даагаад, ажаллахадаашье, комбинадтахи бэрхэшүүлэй нэгэн гэлсүүлдэг байба. Уданшьегүй цехын начальник болоһон юм.

Нина Яковлевна Рыбникова ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Улан-Удын горсоведэй депутадаар һунгагданхай. Тиин һунгагшадайнгаа этигэл найдабариие бодотоор харюулжа ябана.

Нина Яковлевнагай оролдолго, ударидалгаар олохон залуушуул мастерай һургуули дүүргэһэн байха.

Бага байхаһаа элдэб ажалда хүдэлжэ үзэһэн, ажабайдал гээшые һайн мэдэдэг, мэдэрдэг, сэбэр, сэлмэг сэдьхэлтэй, ёһотойл хүн гэлсүүлдэг Нина Яковлевна Рыбниковас Улан-Удын мяханай комбинадай модоной заводой, сэмбын фабрикын, Иволгын МТС-эй хүдэлмэришэд, алба хаагшад, Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхозой колхознигууд оронойнгоо засагай дээдын зургаанай— СССР-эй Верховно Соведэй депутадта Улан-Удын 411 сельскэ һунгуулиин округһоо кандидадаар дэбжүүлхэдээ, арадай хэрэгтэ үнэн зүрхэнһөө оролдохо хүниие оножо олоод байна.

«Хүнэй үри хүнһөө ондоо байхагүй, хүлэгэй унаган моринһоо ондоо байхагүй» гэдэг бурят аман үгынхидэл адли, арадай дундаһаа урган гараһан юрын ажалша хүнүүдэй нэгэн—Нина Яковлевна Рыбниковада һунгагша бүхэн үндэр дуугаа үгэхэ байһаниинь лабтай.

Ц. БАТЫН.

Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха һунгуулиин 411-дэхи Улан-Удын сельскэ округ

Ким ЦЫДЕНОВ

Мүнөө үдэр, хайшанцье гээд һэм,
Мүнгэн толгойеш адаглан һуутараа,
Урихан шарайеш отолон зураһан
Уршалааншууды гэнтэл харажархёб.
Олон даа тэдэ—урагшаашье, хойшоошье
Ото зүһэнхэй магнайеш, хасарыеш...
Үнэтэ номой үгүүлэл мүрнүүдтэл,
Үнгэрһэн наһанайшни түүхые хөөрэнэ.
...Һанадагби мүнөөшье: һүүдэгэр дэнгэй
Һүлмэгэр туяа һарын толонтой
Дараансын дарьяатай набтархан гэр соомнай
Дуугүйгөөр носолдон тэмсэнэ.
Халуунда тэршэлжэ, дэмырэн хүбүүншни
Хажуудаш аалихан-аалихан гэншэнэ.
Хасар рууш урдаһан нёлбоһоо аршажа,
Ханаараа эжэлүүдгүй бурханаа бэдэрнэш.
Гансахан үриингни гасаланда баригдан
Гарһааш мултаршан алдажа байхада,
Түрүүшын уршалаа тэрээхэн һүниие
Тамгалан шарайдаш зуражашье болоо.
Дайнай дүлэнэй утаанда абтаһан
Дүшөөд онуудай хүшэр үдэрнүүд,
Эртын хабарай нэгэ үглөөгүүр
Эсэгымни алуулые дуугаһан мэдээн—
Бултадаа, бултадаа шинии шарайда
Бэшээтэй мүнөөшье үлөөл.
Харин мүнөө ехэ болонхой
Хэдышье шамайгаа хүндэлэн ябахадаш
Эдээхэн уршалаа баллаха хүсэгүйдэм,
Эжымни, намайгаа хүлисөөрэй.

Арбые дүүргээд һаалишан болооб

Дунда һургуули дүүргэһэнэйнгээ һүүлдэ һайн дураараа колхоздоо һаалишан боложо хүдэлөө һэмби. Мүнөө хоёрдохи жэлээ ажаллажа байнаб. Нёдондо жэл даажа байһан үнеэн бүриһөө 1400 литр һү һаагааб.

Манай 1-дэхи фермын үнеэд элбэг тэжээл эдижэ һайнаар харууһалагдана. Уяанда байһан үнеэн бүридэ 2—2 килограмм үбһэ, зелёнко, 10 килограмм силос, 5—5 килограмм турнепс, жом үгтэдэг. Фермэдэмнай ажалай гурим наринаар сахигдана. Тиигэжэ һү һаалгаяа нилээд дээшэлүүлжэ байнабди.

Фермымнай һаалишад Заиграйн аймагай «Красный опытник» колхозойхидой хандалга бэшэгтэй танилсаад, байгша ондо һү һаалгаяа нёдондонойхидо орходоо үнеэн бүридэ 500—500 литрээр дээшэлүүлхэ уялга абаа. Би өөрөө энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 2 мянган литр һү һаахаар шиидэнхэйб. Намтай сугтаа ажалладаг Улзы Арьяева, Дашацырма Цыдыпова баһал тиимэ уялга абаа юм.

Эхэнэр зоной һургуулида һураха, ажаллаха эрхэ сүлөө олгоһон Совет хуули һайхан даа! Арбые дүүргээд һаалишан болоод, ажалай дүршэл оложо байнаб. Хэдэн жэл хүдэлһэнэй удаа дээдэ һургуулида һураха хүсэлэнтэйб. Гүрэн түрынгөө үмэнэ энэ жэлдэ абаһан уялгаяа дүүргэхэб гэжэ найдуулнаб.

Г. Бурунова, Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Ажалша эхэнэрнүүд

Улан-Удын модоной заводой хүдэлмэришэдэй хахадынь эхэнэрнүүд юм. Эдэнэрэй дунда шударгы бэрхээр ажалладаг түрүүшүүл олон. Залуу инженернүүд-технигүүд Валентина Гройзберга, Юлия Кувшинова, Нина Скоробогатова гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг халаанай эхэнэрнүүд нормоёо 125 процент дүүргэдэг.

14 жэл заводто хүдэлжэ байгаа Екатерина Васильевна Игумнова даалгабаряа ходо үлүүлэн дүүргэжэ байдаг юм. Мүнөө үедэ модо сортолон илгадаг талмайда ажаллана. Екатерина Васильевна зургаадахи табан жэлэй гурбадахи жэлэй хоёр һарын даабариие 132 процент дүүргээ. 1957 онойнгоо түсэбые 130 процент дүүргэһэн байна. Мүнөө энэ нүхэрэй нэрэ заводой хүндэлэлэй доскада бэшэгдэнхэй. Эрхимээр ажаллаһанайнгаа түлөө нүхэр Игумнова БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа һэн.

Ажалша бэрхэ энэ эхэнэр шэнгеэр хүдэлмэрилдэг түрүүшүүл заводто олон. Жэшээлхэдэ, А. Федосеева, Гайнуддинова, Е. Ангаткина, Е. Очирова болон бусад халаан бүрингөө даабари 120 процент дүүргэнэ. Мартын 8-най һайндэрые модоной заводой эхэнэрнүүд иимэ амжалтаар угтаба.

Д. Аюшеев.

* * *

Эхэ

Хамтын хэрэгтэ хубитаяа оруулнабди

Бүхэдэлхэйн эхэнэрэй һайндэр — мартын 8-ниие тэмдэглэхэ байхада бурят эхэнэрэй урданай байдал ойндо ороодхино. Эхэнэр хүн «ута үһэтэй аад, богони ухаатай» гэгдэжэ урдань доромжологдодог байгаа. Бурят эхэнэр «буруугай бэлшээрһээ гарангүй» бүхэли наһаараа барлаг боложо ябадаг һэн. Тиимэ саг үни хада хойшолонгүй үгы болоо. Манай ороной олон үндэһэ яһатанай бүһэтэйшүүлтэй хамта бурят эхэнэр эрхэеэ эдлэжэ байдаг. Энээниие манай ажабайдал элеэр гэршэлнэ.

Манай нютагай хонишон Санжиеваешье абаад үзыт. Энэ жиирэй бурят эхэнэр дээдын засаг түрэдэ һунгагдахаар зууршалагдаад байна. Урдань иимэрхүү юумэ ухаандаашье оруулхаар бэшэ байгаа ха юм. Совет ороной эхэнэрэй эрхэ тухай хэлэхэ болоо һаа, хүн бүхэнэй жэшээ дээрэһээ харуулмаар гээшэ.

Бидэ эхэнэрнүүд парти, правительствын табиһан зорилго бэелүүлхын түлөө бүхы арадтаяа хамта шармайн оролдономди. Манай колхозой эрхэ байдал дээрэһээ хэлээ һаа, мал ажал дээрэ олон эхэнэр хүдэлдэгбди. Хонишодоймнай бригадада гурбан эх... ажалланабди. Табан зуу гарж... хонитойбди.

Нёдондо 100 эхэ хонин бүх... 152 хурьган абтажа, томо болго... Мантай хүршэ хоринхиадай ... лые дэмжээд, мүнөө жэлдэ 100 хонин бүриһөө 170 хурьга абах... рилго табинхай ажаллажа ба... бди. Мүнөө хониднай хурьга барагсаагаа, 100 эхэ хонин бүр... зуу шахуу хурьгад абтаад ба... Хэнзэлүүлхын тулада олон эх... нидоо отондо оруулаабди. Тиих... 170 хурьган абтаха байха.

Хонидоо хэнзэлүүлхын т... да эхэ хонидоо һайнаар ... лүүлхэ, харууһалха хэрэгтэй ... но. Энэ асуудалда тусгаар анх... табигдадаг. Мүнөө манай от... хонид, шэнэ гараһан түл булта... рин бүтэн һайн ондо орожо ба... Колхозойнгоо хонидые үсхэб... жэ, ноо̄һо ехээр хайшалхын ту... манай отарын хонишод бүхы ш... лаараа оролдоно, оролдохо... Иигэжэ ниитын хэрэгтэ хуби... оруулхабди.

Я. Содбоева, Яру... аймагай Ленинэй нэрэм... колхозой хони...

„Адресыемнай хэлэжэ үгыт"

«Улан-Удэ. Володарска үйлсын гурба, кустовой адресна бюро».

Иимэ гаршагые мэдэхэгүй хүнүүд республикадамнай хомор юм. Манай түб хото түрүүшынхеэ ерээд, танил нүхэдөө, түрэлхидөө оложо ядагшад, нэн түрүүн адресна бюродо орожо ерэдэг. Эндэ орожо бэдэрһэн хүнүүдэйнгээ байра байдал, ажал хүдэлмэри тухайнь тобшо мэдээсэл абаад һанаа сэдьхэлээ амаржа гарадаг гээшэ.

—Бидэнэр үдэр бүри хэдэн арбаад, заримдаа таби, жара, ная гаран бэшэгүүдые нютаг нютагһаа абанабди,—гэжэ адресна бюрогой таһагые даагша Мария Евсеевна Козлова хөөрэнэ.—Мүн үдэртөө телефоноор шье ажалшадай гуйлтануудта харюусаха ушар олон дахин гарадаг. Заримдаа маниие амаршалжашье хонхододог, элдэб асуудалнуудыешье һурадаг. Бидэнэр ажалшадай эрилтые хүсэдөөр лэ хангахаяа оролдонобди.

Үнэхөөрөөшье адресна бюрогой хүдэлмэрилэгшэд үдэр бүри олохон хүнэй, эмхи зургаануудай предприятинуудай эрилтэнүүдые хангажа справкануудые саг соонь тодо һонороор үгэдэг. Буруу адресаар алдагдажа табигдаһан бэшэг, телеграммануудай эзэдые тэдэнэр оложо үгэдэг. Энэ ажал тон бэрхэтэй, харюусалгатай юм. Юуб гэхэдэ, адли фамилитай хүнүүд хэдэн мянгаадаараа тоологдодог байна. Жэшээнь, манай Бурят-Монголдо гансахан Ивановтан 15 мянгаад, Поповтон 10 гаран мянгаад, Цыреноватан 5 мянгаад юм. Теэд ехэнхидээ эдэнэй нэрэ обогынь адли байдаг. Гэбэшье, адресна бюрогой хүдэлмэрилэгшэд Анастасия Алексеевна Быкова, Ирина Ивановна Жукова болон бусад өөһэдынгөө уялгые һайнаар дүүргэнэ. Зар... даа бэдэрэлдэ ороһон хүну... адресыень шалгажа гэр байра... шье ошодог юм.

Гансахан энээгээр адрес бэдэ... шэдэй хүдэлмэринь дүүрэн... Гэр бүлэнэрөө, ажал хүдэлм... хаяад ябаһан зарим хүнүүдые... дэрхэдэнь милицидэ, сүүдэй, пр... ратурай, мүн бусадшье эмхи зур... нуудай хүдэлмэришэдтэ саг үргэ... туһалдаг юм.

Нэгэтэ иимэ ушар болоһон ... Холын поезд Улан-Удэ стан... һүни орой ерэһэн байгаа. То... автомобильна институт дүүр... манай республикада ажаллах... ерэһэн инженер Владимир Ф... сеев поездһоо буумсаараа тан... нүхэрөө оложо ядаад адресна ... родо хандаха баатай болоо ... Тиихэдээ нүхэр Федосеев танил ... хэрэйнгөө обогые мартажархи... байгаа. Гэбэшье, Мария Евсее... хэдэн зуугаад карточка ууда... холын айлшанда хэрэгтэй а... сыень хэлэжэ үгөө һэн.

Ямар аргаар, хайшан гэжэ ти... түргэн олдооб гэжэ уншагшад ... нирхожо болохо. Энээндэ тобшо... ноор харюусахада иимэ ба... һүниин айлшанда харюу үгэх... гөө урда тээ, Мария Евсеевна ... дэн зуугаад картотекэ ууда... тиихэдээ тэрээн дээрэ бэшэгдэ... хүнүүдэй нэрэ обогыень фами... тайнь, сасуудхан хараа.

...Адресна бюродо ороходо ... лэдбэриин цех соо ороһондол а... байдаг. Станогуудай орондо, то... гэгшын барабанууд, тэрээн соо... олон карточканууд үзэглэ... ёһоор хадагалаатай байдаг. Т... карточканууд саг үргэлжэ шэнэл... дэжэ байдаг юм.

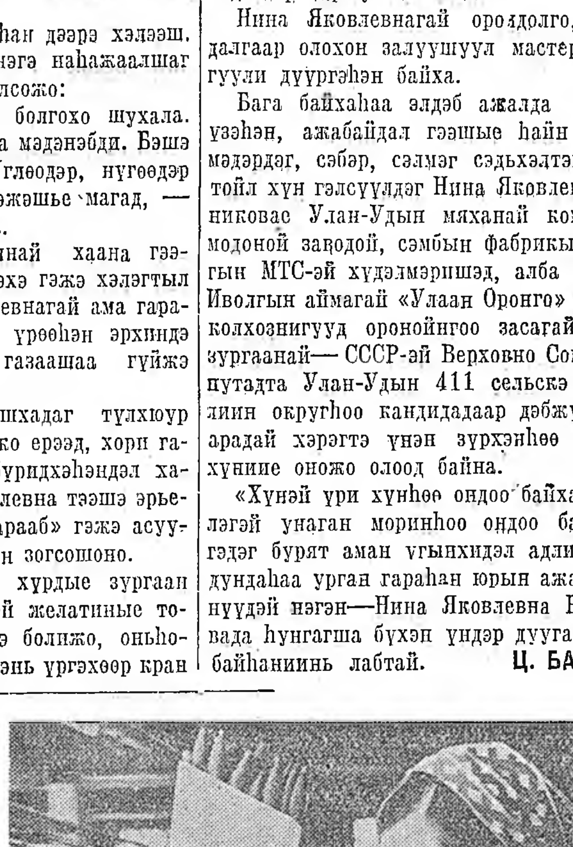
И. Очиро...

Дулма ДОНДОКОВА

Агууехэ партиин хүсөөр

Дүшэн жэлэй
саана,
Һанаад үзыт,
хаана
Энгэй эхэнэр
хэзээ
Эрхэ зэргээ
эдлээб?
Дүшэн жэлэй
саана
Хэлээд үзыт,
хаана
Энгэй эхэнэр
хэзээ
Засаг түрэ
барилсааб?
Дүшэн жэлэй
саана,
Хараад үзыт,
хаана
Энгэй эхэнэр
хэзээ
Хэтын жаргал
харааб?
Түбиие орёоһон
луу тархита
Түмэр гэнжэ
таһараа,

Түрэл партиин
хүсөөр
Түмэн эхэнэр
түүхэдэ ороо.
Эсэгэ партиин
хүсөөр
Эрхэтэи нэрээ
нэрлүүлээ,
Эрдэмэй суртал
эдлээ.
Сэсэн партиин
хүсөөр
Сэсэгээр һалбаран
задараа,
Шэнээр мүндэлэн
бадараа.
Агуу партиин
хүсөөр
Ажал дээрээ
илгараа,
Амжалтаар суурхан
алдаршаа.
Коммунис партиин
хүсөөр
Хододоо жаргал
олоо
Хонгор эжы
болоо.

Улан-Удын сэмбын фабрикын сэмбэ нэхэгшэ Мария Кондратьевна Сахарова халаан бүриингөө даабари 120—130 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Сахарова ажаллажа байна.

...ын ОБЛАСТЬДО ЛЕНИНЭЙ ...рдеН БАРЮУЛАГДАБА

...ИТА, мартын 5. (ТАСС). Хүдөө ...лда, илангаяа нарин нооһотой ...үсхэбэрилхэ хэрэгтэ амжалта ...айнайнгаа түлөө Читын об- ...Ленинэй ордендо хүртэһэн ... Энэ орденийнь мартын 5-да ...лагдаа.

...ажалшадай депутадуудай об- ...ой Совэдэй болон КПСС-эй ...ной комитедэй баяр ёһоло- ...амтын заседани үдэшэлэн бо- ...Суута малшад, промышлен- ...ын түрүүшүүл, Эрхүүгэй об- ...ын, Бурят-Монголой, Якутска ...-эй түлөөлэгшэд зал соо һуу-

...ан үргэлжэлһэн нэрьемэ аль- ...алган доро КПСС-эй ЦК-гэй ...диумэй гэшүүн, РСФСР-эй ...стрнүүдэй Совэдэй Түрүүлэг- ... Р. Козлов Ленинэй орден ...лаа. Тэрэниинь партиин об- ...нэгэдэхи секретарь А. И. ...в, облгүйсэдкомой түрүүлэг- ... И. Смирнов абаа.

...лээрнь нүхэр Ф. Р. Козлов ...лээ.

...ртиин Шилкын райкомой сек- ...ь, Социалистическэ Ажалай ... нүхэр Вагин, хонишон нүхэр ...нкуева, «Комсомолец» сов- ...директор нүхэр Катаржин, ...ай нэрэмжэтэ колхозой ту- ...гшэ, Социалистическэ Ажа- ...ерой нүхэр Мажиев, паровоз ...рилгын заводой токарь нү- ...ведун гэгшэд хойно хойно- ...бэрилдан үгэ хэлэбэд. За- ...льска сэрэгэй округой полит- ...лениин начальник нүхэр Мар- ..., КПСС-эй Эрхүүгэй обкомой ...хи секретарь нүхэр Щетинин, ...С-эй Бурят-Монголой обкомой ...хи секретарь нүхэр Хахалов, ...ска АССР-эй Министрнүүдэй ...дэй Түрүүлэгшын орлогшо нү- ... Волков гэгшэд областиин ...адые амаршалаа.

...ээрнь партиин Читын обко- ...эгэдэхи секретарь А. И. Коз- ...гэ хэлээ.

...седанида хабаадагшад СССР- ...рховно Совэдэй Президиумдэ, ...С-эй Центральна Комитедтэ ... ССР Союзай Министрнүү- ...Совэдтэ эльгээхэ амаршалгын ... угаа баяртайгаар баталан ...а.

***

...равительствын шангууд—ор- ...медальнууд Читын областиин ...ажахын, партийна, советскэ, ...мольско олон хүдэлмэрилэг- ...д барюулагдаа.

—★—

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

...Шэмэгүй „Галсанһаа" ...уүһэн гараха юм аал"

...Цыбиковай бэшэһэн «Галсан» гэжэ ... либретта тухай имэ гаршагтай ...эн манай газетын февралиин 25-най ...рто толилогдоо һэн.

...ын шүүмжэлэлээр хэмжээ абахын ...а рецензи БМАССР-эй Культурын ...стерствода эльгээгдэһэн юм. Манай ...нда Културын министрын орлогшо ... Зугеевэй мэдээсэһэнэй ёһоор, оперо ... балетэй театрын уранһайханай со- ...седани дээрээ энэ рецензи зүбшэн ..., заагдаһан дутагдалнуудые хараа- ...баад, зохёолоо саашадань заһахые ...уудта дурадхаба.

УРДАНАЙХИДА ОРХОДОО 2—2,5 ДАХИН ЕХЭ ҺҮ ҺААХЫН ТҮЛӨӨ ЮУ ХЭЖЭ БАЙНАТ?

☆ ☆ ☆

Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой эрхим һаалишан Цырендолгор Жамбалова энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 4 мянган литр һү һааха уялга абаад, тэрэнээ бэелүүлхын түлөө эршэмтэйгээр оролсожо, үдэртөө үнеэн бүриһөө арба гаран литр һү һаана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалишан Ц. Жамбалова үнеэдтээ силос абаашажа ябана.

А. Борисовай фото.

Оролдосотой ажалшан

Дүршэл ехэтэй залуу һаалишан Долгор Чингеева һая эмхидхэгдэһэн Очир Дабаанай фермэ дээрэ (Ториин Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз) үнеэдэйнгээ ашаг шэмые дээшэлүүлхын тула эршэ зоригтойгоор ажаллажа байна. Һаалишан Долгор нэгэ юумэ хэхэ гэжэ захалбал, тэрэнээ заабол хүсэндэнь хүргэдэг заншалтай. Мүнөө тэрэ найман шэнэ гунжадые даажа абаад, тус бүриһөөнь дунда зэргээр 6—8 литр һү һаана. Үнеэн бүхэндэ сүүдхэдээ дунда зэргээр 3 килограмм үбһэ, 0,9 килограмм зелёнко. 15 килограмм силос болон һолоомо үгэдэг. Үнеэдын хобоо, тэбшэ сооһоо эдеэлүүлэгдэнэ, үдэртөө хоёр дахин бүлеэн уһаар уһалагдана.

Гүүртын һаалишадай суглаан дээрэ һаалишан Долгор Заиграйн аймагай «Красный опытник» колхозой һаалишадай үүсхэлые дэмжэн, шэнэ жэлдэ гүүртэ дээрээ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1700 литр һү һааха уялга абаябди гэжэ нүхэдөө уряалаа һэн. Энээнииень гүүртын һаалишад халуунаар дэмжээд, Хотогоройнгоо фермын һаалишадые мүрысөөндэ уряа. Мүнөө Очир Дабаанай гүүртынхид һү абалгаяа эдэ үдэрнүүдтэ эрид дээшэлүүлжэ, Ториин МТС-эй дамжуулгын Улаан тугта хүртөө.

С. Табдаев.

Гээгдэлһээ гараха аргатай

Мал ажалай продуктнуудай хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэһэн бүгэдэарадай мүрысөөндэ оролсожо, Түнхэнэй МТС-эй харьяата «Заря» колхозойхид (түрүүлэгшэнь нүхэр Шафиров) һү һаалгаяа дээшэлүүлхэ тушаа яһала хүдэлмэри хэнэ.

Нэн түрүүн, эндэхид ниитынгээ малые, илангаяа һаамхай үнеэдээ оло янзын, илангаяа бүдүүн, шэмэтэ тэжээлээр гүйсэд хангаха зорилго табяад, тэрээнээ амжалтатайгаар шиидхэжэ байнхай. Тиигэжэ һүүлэй 3—4 жэлэй туршада эндэ һү һаалга 5 дахин дээшэлээ. Үнгэрэгшэ жэлдэ һаалишад үнеэн бүриһөө 1607 литр һү һаажа, 1956 онойхиһоо үнеэн бүридэ 380 литрээр ехэ һү һаагаа.

Тиихэдэ энэ колхозтой зэргэлжэ һуудаг, тон адли эрхэ байдалтай, бэлшээри, нуга сабшалан, тарялангааршье дутуугүй, XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Таханов) үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө оройдоол 1000-гаад литр һү һаагаа. Энэ колхоздо һүүлэй жэлнүүдтэ һү һаалга биратай дээшэлээгүй.

Яһала һайн арга боломжотой байгаад эндэхид һү һаалгаар юундэ иимэ ехэ гээгдэлдэ орооб гэхэдэ, үнеэдтээ шэмэтэ тэжээл, таряа талханай зүйл элбэгээр бэлдэдэггүй. Малын жэлһээ жэлдэ үбһэ тэжээлээр дуталдадаг. Зарим жэлдэ нуга сабшалангаа дууһан сабшажа хүшэ хүрэнгүй хосороодог байха юм. Мүнөөшье жэлдэ малын шэмэтэ тэжээлээр миил 50 процент хангагданхай.

Байгша ондо ниитынгээ мал тэжээлээр дүүрэн хангахын тулада эртээнһээ сабшалан, таряалангаа үтэгжүүлхэ, уһалха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха зэргэтэй бшуу. Теэд эндэ тиимэ хэмжээ-ябуулганууд хэгдэнэгүй шахуу.

Тиимэһээ эндэхид ашаглагдаагүй бүхы арга боломжонуудаа бултынь тодорхойлон хэрэглэжэ, ажахыгаа эрид ехээр хүгжөөхэ ёһотой.

В. Басаев, Түнхэнэй МТС-эй зоотехник.

☆

Үнеэдээ үсөөрүүлжэ байхадаа өөдэлхэ юм аал?

Сагаан эдеэ—һү, тоһо улам ехээр абахын тулада колхоз бүхэн, тон түрүүн үнеэдэйнгээ тоо толгой олошоруулха, үүлтэрынь һайжаруулха, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхэ зэргэтэй бшуу.

Зэдын аймагай «Коммунизм» колхоз таряалан, сабшалангай газараар баян, нилээд хүгжэнги ажахытай, хүдэлмэриин хүнүүдээршье олон, аймаг соогоо томохон колхозуудай нэгэн юм. Тиимэһээ бүхы түрэлэй адууһа мал олоор үсхэбэрилжэ, ашаг шэмэ ехээр абадаг болохо, һайн арга боломжо эндэ бии.

Тиибэшье энэ колхоз илангаяа һү һаалгаар ехэхэн гээгдэлдэ оронхой. Үнгэрэгшэ жэлдэ эндэхид эдлүүриин газарай 100 га бүридэ оройдоол 10 центнер һү абаа. Тиихэдэ һү гүрэндэ тушааха, худалдаха түсэб, уялгань дүүргэгдээгүй. Мүнөөшье жэлдэ январь соо үнеэн бүриһөө 124 литр һүн һаагдаа.

Энэ колхозой үнеэдэй үүлтэр муу, нуга сабшалангайнь ургаса бирагүй, үбһэ ногоогоор дутамаг юм аабы гэхэдэ, тиимэ бэшэ, харин һү абалгаар гээгдэлдэ ороһонойнь гол шалтагаан иимэ.

Һү ехээр абадаг болохо тушаа колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Мункуев, партийна организациинь секретарь нүхэр Цыренов) һаналаа хүсэд табинагүй. Гээгдэлһээ гараха, дутуу дундаяа усадхаха тухай зохихо хэмжээ абанагүй. Эдлүүриин газараар нилээд ехэ байбашье, үнеэдынь тон үсөөн. Тэрэ саанаа үнеэдэйнь тоо толгой жэлһээ жэлдэ үсөөржэ байнхай. 1954 ондо 617 үнеэтэй байгаа һаа, байгша оной январиин 1-дэ оройдоол 371 үнеэн тоологдоо. Харууһалга, эдеэлүүлгын мууһаа боложо, жэл бүри олон толгой эбэртэ бодо мал гарзалдаг. Мүн олохон үхэр мал, үнеэдые иишэ тиишэнь худалдана, колхозой хэрэгсэлдэ гээд гаргашална.

Юундэ үнеэдэй тоо ехээр хороноб, ямар шалтагаанһаа иимэ бага һүн абтанаб гээд эндэхи хүтэлбэрилэгшэдһөө асуухада:—Нуга сабшалан, бэлшээриин газарнай тон бага,—гэжэ шалтадаг заншалтай. Теэд энэнь ямаршье үндэһэ баримтагүй. Колхознигуудайнь хубиин ажахыда 256 үнеэн бии. Энэнь гэшүүдэй бууса шадарай газарай гектар бүридэ 24 үнеэн хүртэнэ. Тиихэдэ колхозой бүхы үнеэдые эдлүүриинь газарай 100 га бүридэ хубаахада, нэгэ үнеэн хүртэнэгүй ха юм.

Энээн дээрэһээ харахада «Коммунизм» колхозой хүтэлбэрилэгшэд үнеэдэйнгээ тоо олошоруулжа, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхын түлөө оролдоногүй, ажахын шухала энэ һалбарида хайша хэрэгээр хандана гэхэдэ болохо.

С. Яндаков.
В. Жигжитов.

Абтаһан үгэнүүдые бэшэхэ тухай һанамжа

Манай бурят-монгол хэлэндэ шэнэ шэнэ абтаһан үгэнүүд нэмэжэл байдаг. Тиихэдэ үшөө үниинһөө хойшо бурят хэлэндэ ороһон үгэнүүд гэжэ бии. Теэд эдэ хоёрые худхажа, холижо болохо аал? Бурят-монгол һургуулиин номууд соогуур, бурят хэлэн дээрэ хэблэгдэдэг дэбтэр, газетэнүүдэй хуудаһан дээгүүр шэнэ абтаһан ород үгэнүүдые хуушанай бурят болошоһон үгэнүүдһээ илгаруулангүй, хайша хэрэгээр бэшэжэрхиһэн байдаг. Энэ хадаа илангаяа һургуулиин һурагшадта ехэ тодхор болодог.

Ном, журнал, газетэнүүд соогуур абтаһан үгэнүүдые грамматическа дүримүүдтэй огто зохихогүйгөөр бэшэдэг: «саахар», «мотоог», «прооболхо» (4-дэхи классай арифметикэ), «араама», «сүүмхэ», «избёохо», «бидрүү» (3-дахи классай түрэлхи хэлэн), «сүүмхэ», «хармаан», «бүүлхээ», «яабалха» (Бэлэдхэлэй классай түрэлхи хэлэн, хууд. 7, 9, 10), «морхооб» (3-дахи классай арифметикэ хууд. 104), мүн «Яахадаа?» гэжэ А. Серебряковой рассказай—«В. И. Ленинэй музей соо» гэһэн оршуулганууд соо Г. Чимитов «хүүхлэ», «мүйлэ» гэжэ байжа бэшэнэ. 3-дахи классай түрэлхи хэлэнэй 377-дохи нюурта «лампа» гэһэн аад, 1-дэхи классай бурят-монгол хэлэнэй грамматикын 97-дохи нюурта «лаампа» гэнэ. Теэд алиниинь зүб гээшэб? Али, хайшаншье гээд, дуран соогоо бэшэжэрхёо һаа, алдуу болохогүй юм гү?! Эдэ бүгэдые һургуулиинхид хараад, аляагаарньшье бэшэхээ ойлгожо ядаад, төөришөөд һуудаг.

Теэд иимэ юумэнэй болохотой сасуу ганса ород хэлэнэй грамматика (фонетикэ ба орфографи) туһа хүргэжэ, зүб бэшэхые заадаг. Ород хэлэн дээрэ «хүүхлэ», «мүйлэ», «бидрүү», «буримнөө», «үгэрсэ» гэдэггүй, харин «кукла», «мыло», «ведро», «бревно»; «огурцы» гэжэ бэшэнэ.

Иимэ буруугаар бэшэгдэһэн үгэнүүдэй авторнууд биданэр ёһотой бурят хүнэй хэлээшээр, аман хэлэлгэ сооһоо үндэһэлжэ бэшээбди гэхэ аабза. Теэд аман хэлэлгэ грамматика хоёр хоорондоо илгаатай гэжэ ойлгохо шухала. Магад авторнууд бурят-монгол хэлэнэй грамматикые (литературна хэлые) яряанай хэлэндэ дүтэлүүлхэ ёһотойбди гэжэ болохо. Үгы, минии һанахада, тиимэ бэшэ. Харин, яряанай хэлые, шадаа һаа, литературна хэлэндэ дүтэрхы болгохо хэрэгтэй. Тиигээ һаамнай литературна болон яряанай хэлэндэ дээрэ бэшэгдэһэн үгэнүүд нэгэ адляар, ород фонетикэ болон орфографиингаа ёһоор, үгүүлэгдэхэ, бэшэгдэхэ болохол. Тиихэлээрээ түрэлхи хэлэ бэшэг шудалхадаа, һурагшад зарим ород үгэнүүдые зүб бэшэжэ һайн шадаха болоно. Тиихэдээ эдэ үгэнүүдые һурагшадай ород болон бурят хэлэндэ нэгэ адляар бэшэхэнь дамжаггүй, алдуу гаргахаа болихо.

Эдэ абтаһан үгэнүүдые зүбөөр бэшэхэ дүримүүдые эндэ дахин дабтаа һаа, үлүүтэ болохогүй:

1). Абтаһан үгэнүүдэй сохилтотой аялганиие бурят-монгол хэлэндэ ганса үзэгөөр тамдаглаха: «колхо́з», «тра́ктор» «мото́к», «карма́н»; «сто́л», «го́род» гэхэ мэтэ.

2). Гансал «амбаар», «дугаа», «пулаад», «хилээмэ», «пеэшэн», «оглёобо» гэхэ мэтэ, үниинһөө хойшо бурят хэлэндэ шэлжэһэн үгэнүүдые бурят-монгол хэлэнэй орфографяар бэшэхэ.

Энээнһээ хойшо абтаһан үгэнүүдые бэшэхэ дүримүүдые доло сээжэлдээд, дүримэй ёһоор бэшэхэ шухала. Грамматикые хүндэлхэ ёһотой. Хүн бүхэнэй дура дураараа үгэнүүдые бэшэжэрхихын тула грамматика байдаггүй, харин тэрэниие сахихын, баримталхын түлөө байдаг бшуу.

Абтаһан үгэнүүдые зүб бэшэхэ дүримүүдые саашадань һайжаруулгада туһалха зорилготойгоор хэдэн дурадхал хэхэ хүсэлэнтэйб!

1) «Сахар», «моток», «ведро», «сумка», «карман», «булка», «яблока», «морковь», «бревно», «кукла», «извёстко», «мыло» гэһэн үгэнүүдые ород фонетикэ болон орфографиин ёһоор бэшэхэ, яридаха.

2). «Лампа», «лаампа» гэжэ байжа бурят хэлэн дээрэ бэшэнхаар, «дэн» гэжэ хододоо бэшэдэг болохо.

3). «Улица», «үйлсэ», «огурцы», «үгэрсэ», «ведро», «бидрүү», «крыльцо», «хэрэлсээ» гэһэн үгэнүүдые баһа худхажа холижо бэшэхэгүй, харин «улица», «огурцы», «ведро», «крыльцо» гэжэ ород янзаар бэшэхэ. Юундэб гэхэдэ, бага зэргэ ном уншадаг хүнүүд тиигэжэ хэлэдэг, ород янзаарнь үгүүлдэг гээшэ.

4). «Дабаата», «Аршаанта», «Улаан-Үдэ» гэхэ мэтэ удаан аялгантай бурят тусхайта нэрэнүүдые ород орфографяар бэшэхэ! «Дабата», «Аршанта» «Улан-Удэ». Юундэб гэхэдэ, эдэ үгэнүүд гансал бурят хэлэндэ бэшэгдээд байдаггүй, харин ород дээрэ бэшэгдэдэг, тиихэдээ заатагүй гансал аялган үзэг бэшэгдэдэг гээшэ.

Мүн Гэлэгма Бадмаева «Робинзон Крузо» гэһэн оршуулга соогоо «бочко» гэжэ абтаһан үгые «боошхо» гэжэ буряадшалан бэшэнэ. Юун дээрэһээ иигэжэ буряадшалнаб! Иигэжэ бэшэжэрхихэдэнь, хоёр ондоо орфографитай болошоно («бочко», «боошхо»), Теэд алиниинь зүбөөр бэшэгдээб? Нэгэдэхинь зүбөөр, ород орфографиин үндэһөөр, бэшэгдээ. Хоёрдохинь миин лэ нэгэ хүнэй хэлэһэн руу бэшээ. Иимэ ушарнуудай номууд соо байхыень һурагшад хараад, «бочко», «боошхо» хоёрой аляагаарнь бэшэхээ ойлгожо ядадаг. Энээнһээ боложо, заримдаа ород хэлээр диктант, изложени бэшэхэдээ «боошхо» гэжэ бэшэдэг ушар бии. Тиимэһээ дээрэ заагдаһан үгэнүүдые бүхы ном, журнал, газетэ соогуур ород орфографитайгаар бэшэдэг болоё.

С. Цыренов, Закаменай аймагай Дабаатын эхин һургуулиин багша.

КИНО. АРАДАЙНГАА ТҮЛӨӨ АМИ НАҺАЯА ҮГӨӨ

Оройдоо улаан одотой хүүр олон хэрээһэнэй дунда оршоно. Саанань намарай сыдагэр огторгой. Хуа тооһотой, хобхо харгыгаар нялхаяа үргэһэн эхэнэр саашална...

Иимээр «Коммунист» фильм түгэсэнэ. Тэрээхэн нялха «бөрби дээрээ бодожо, бодото бэээ бэелжэ», мүнөө коммунист болонхой, зоригтойгоор тэмсэжэ, нарата дэлхэйгээ намжар һайхан болгохын түлөө эсэгэдээл адли ябаһан байха...

Дүлии балай тосхон, барилгын хүдэлмэри, хадааһа бэдэрэлгэһээ эхилээд, ажахын элдэб асуудал, эдеэ хоолой хойноһоо ябаан-ошоон...гэхэ зэргын хэрэг, ушаралнууд 1918 оной түүхэтэ хаһые зураглажа үгэнэ.

Тэрэ байдалай тэг дунда фильмын гол герой Василий Губанов (артист Е. Урбанский) мэтын юрын хүнүүдэй революцида шиидхэхы үүргэ дүүргэһыень сценариин автор Е. Габрилович, режиссер Ю. Райзман гэгшэдэй тодорхойгоор гаргажа шадаһыень магтамаар.

Һүни. Субботник түлэг дундаа. Онги набта хүбсаһатай, үлэн хооһон хүнүүд барилгын хирпиисэ вагонһоо буулгана... Композитор Р. Щедринэй найруулһан хүгжэмэй аялган доро «Яблочко» сортоотойгоор наадахадань, тэрэнь юрын дуун байһанаа дэбэржэ дэлбэржэ, ажалай гимн болотороо хүгжэн, «хүрин зүрхэнэй һалаа соогуур» хүнхинэнэ. Энэ хүгжэм залуу совет гүрэнэй түрүүшын ехэ барилгын һүр жабхаланиие, шэнэ байдал байгуулжа эхилһэн арадай жагсаалые харуулна. Тэндэ харуулагдаһан хамтын ажал хадаа үмсын хомхой һаналые дараха, булиха гэһэн революциин гол зорилгые тодорхойлон тобшолжо үгэнэ.

Василий Губанов Шатурска электростанци барилгада ерэнэ. Дунда шадалтай ахир бохир Федор Василиие гэртээ байлгана. Василий Федорой сэбэрхэн һамган Анютада дурлана. Һүүлэй һүүлдэ, Анюта үбгэнөө орхёод, Василида ошоно. Эндэ үбгэ һамганай һалан хахасалга хубиин, гэр бүлэ соохи удхашанартай хэрэг байһан аад, хурса тэмсэл соогуур ниитын удхашанартай болоторoo хубилна. Хоёр инагай намагтай газарта, һүлэмхи һаратай һүни, мананай дэгдэжэ байхада уулзажа байһыень, бусадшье онсогой ушаралнуудые буулгахадаа операторнууд — А. Шеленков, Чен Ю-лан гэгшэд баһал тэрэ сагай политическэ байдалые харуулалсаха үүргэсэ шадамараар дүүргэһэн байна. Анютын образые артистка С. Павлова бэрхээр гаргаа. Федор боложо наадаһан артист Е. Шутов дунда шадалтай ород таряашанай революциин үедэ эхи тархигүй, худхажа, үймарлажа ябаһыень шоглон татажа, тэрэниие шоо үзэмөөр харуулна. Федор Денистэй (артист С. Яковлев) уулзахадаа хэдышье баярлабал, тэрэнэйнгээ үлэн хооһон ябахадань, хоёр мэшээг хүнһэ хоолтой ябаһан аад, юушье эдюулнэгүй. Федорой үни удаан ябажа ерэхэдэнь, Анюта барилгада ябашаһан байна. Федорой һахал шэшэрнэ, нюдэниинь шуһан нёлбоһон хоёроор дүүрэн, зүгөөр эрэ тахяа шэнги урзэгэшөөд, хубисхалай хэрэгтэ зүреэд туршана. Теэд тэрэнэй шадал тэнхээнь тулюурхан даа.

Анюта, Денис, Федор, Степан—бултадаа үнэншэмэ образууд болонхой гэбэшье, фильмын гол удхые коммунист Василий Губановай эли тодо образ «гансаараа шахуу» гаргана, тайлбарилна.

Коммунист Василий олон бандидуудта баригдаад, тэдэнэй сабхи доро балбагдабашье, буудуулбашье, хүл дээрээ бодоод, гүйбаһаар, үхэхэ дурагүй, дайсан руугаа добтолон алхалһаар, баатарай үхэлөөр алдалан унапа. Энэнь тэрэ коммунистын тэмсэһэн хэрэгэй илагдашагүй, һүнэшэгүй байһыень батална. Оптимизм гээшэ одоол энэ бшуу!

Фильм зарим тэды дутагдалтай гэжэ һанахаар. Хубсаһа муутай, үлэн хооһон хүнүүд хүдэлмэришэдэй борохоп сэнгэлгын боломсоор шэб шэнэхэн торгон пулаадтай, кофтотой, маряатай сула басагад болоод хатаралдажа ороно.

Үлэсхэлэн, үмдэ гуталгүй шахуу байһан 1918 оной байдал бэшэ, харин мүнөөнэй ямар нэгэн ансамблиинхидай хатаржа байһан шэнги болошоһониинь гэмшэмээр.

Арадуудай агуухэ вождь В. И. Ленинэй рольдо артист В. Смирнов яһала һайнаар наадана гэбэшье, суута Б. В. Шукинда хаанашье хүрэнэгүй. Барилга дээрэ болоһон түймэр тушаа Лениндэ телефоноор дуулгагдана.. Барилгын складые даагшаар хүдэлжэ байһанаа зоной эдихэ хилээмэндэ ошоһон Губановай тэрэ үедэ алагдаһан тушаа Лениндэ хэлэхэдэнь, урда тээнь Губановта Владимир Ильич хадааһа оложо үгэһэн байбашье, Василиие һанажа ядана. Энэ ушар Ленинэй хэжэ байһан хүдэлмэриин хэлэшэгүй үргэн далайсатай, Ленинэй урда хэдэн зуу, мянган юрын хүнүүдэй үзэгдэжэ байдагые харуулхаһаа гадна, Василий Губанов шэнги революциин хэдэн зуу, мянган солдадуудай хэндэшье мэдэгдэнгүй, ами наһаяа үгэһые бидэндэ ойлгуулна.

«Коммунист» фильм нэрэдээ хүрэмэ, хүн түрэлтэнэй түүхэдэхи эгээл ехэ хубисхалые тайлбарилжа шадаһан, хэтэдээшье мартагдахагүй зохёол болоо.

Коммунист Василий Губанов арадайнгаа түлөө ами наһаяа үгөө. Тэрэнэй тодо тобогор образ жаргалай мандал—Коммунизмын түлөө тэмсэгты гэжэ бидэниие уряална.

Ш. Бадлын.

Мэргэжэлтын зүбшэл

НЮТАГАЙ ҮТЭГЖҮҮЛГЭ ҮРГЭНӨӨР ХЭРЭГЛЭХЭ

...ү, мяха, тоһоной ... бүхэндэ хүртэ- ... талаар США-е ... ойрын жэл- ... хүсэхын ту- ...нэн түрүүн ороо һото болон тэ- ...эй культуранuудай ургаса эрид ... дээшэлүүлхэ ёһотойбди гэжэ ...иин ЦК-гэй, Министрнүүдэй ...дэй Хандалга соо заагдана.

...имэһээ республикын колхоз, ...хозуудта үбһэ ногооной, орооһо ...манай тогтууритай һайн ургаса ...аг болохын түлөө таряалан, ...алангайнгаа газарай хүрьһэ ...һөөрнь һайжаруулжа, баян ...жэлтэй болгохо тушаа нилээд ... хүдэлмэри хэгдэхэ болоно.

...анай эндэхи эрхэ байдалда ...ал, наг шэбхэ, шубуунай ...ал гэхэ мэтые минераль- ... бусад үтэгжүүлгэтэй хо- ...о, газарайнгаа шииг нойтон- ... уһалалгатай тааралдуулан, ...алан, сабшалангаа һайнаар ...жүүлжэ шадаа һаа, орооһото, ...ээлэй культуранuудай үндэр ...сын абтаха байһыень таряан ...лай түрүүшүүлэй дүй дүршэ- ... туйлалтанууд гэршэлнэ. Жэ- ...лхэдэ, республикын хүдөө ажа- ... туршалгын станцынхид һүүлэй ...3 жэлдэ таряалан дээрээ гек- ... бүридэ 30 тонно наг шэбхэ ...гажа, үтэгжүүлһэнэйнгээ ашаар, ...нисын ургаса га бүридэ 4,5 ...тнерээр дээшэлүүлээ гэхэ гү, ... 9,2 центнерэй орондо, дунда ...гээр 13,7 центнер орооһо таряа ...тар бүриһөө хуряадаг болонхой. ...хэдэ сабшалангай газарай га ...ридэ 40 тонно наг шэбхэ хэрэг- ...жэ үтэгжүүлээд, 38,2 центнерэй ...ондо, 42—43 центнер үбһэ ногоо- ...ой ургаса абаһан байна.

Мүн Прибайкальска аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүү звеньевод нүхэр А. Н. Макарова газараа зүбөөр үтэгжүүлжэ, үнгэрэгшэ жэлдэ 9,5 гектарай га бүриһөө 125 центнер, нэгэ гектар газарһаа 250 центнер хартаабхын ургаса хуряагаа.

Ямаршье үтэгжүүлгэ хэрэглэхэдээ агротехническэ заабаринуудые наринаар сахижа, таряалан, сабшалангаа зүбөөр үтэгжүүлхэ гээшэ тон шухала болоно. Юуб гэхэдэ, газар, нютаг бүхэнэй онсо илгаае, тэндэ ямар культура таригдаха байһыень, сагай уларилай байдалые хараада абалсажа, зохид сагтань газараа зүбөөр үтэгжүүлбэл, тэрээнһээ һайн ашаг үрэ гараха байна.

Жэшээлхэдэ, манай республикын зарим аймагуудта хабар, зунай эхеэр хура бороогой бага ородог хадань наг шэбхээ хабар эртүүр пар болохо газартаа, мүн уһалууриингаа газарта адхабал зохистой. Шииг нойтоор бага газарые хабар хахалжа, тарилга хэхэ дээрээ наг шэбхээр үтэгжүүлһэнэй үлүү. Юуб гэхэдэ, орооһо таряанай ургаха болзор соо наг шэбхэнь газарайнгаа хүрьһэ үрэжүүлжэ хүсэд үрдихэгүй, мүн хүрьһэнэй шииг нойто ехээр хатаажархидаг. Тиимэһээ хойто хабар тарилга хэхэ газараа аргал шэбхээр үтэгжүүлээд, намартаа хахалхада үбэлэйнь шииг нойтон хүрьһэндөө удаан баригдаха байна бшуу.

Республикын колхоз, совхозуудай пар болохо газартаа үбэлдөө, хабар эртүүр уридшалан наг шэбхэ тараагаад, һүүлдэнь параа хахалбалын зохистой һэн. Теэд олонхи аймагуудта хабарай тарилгын үедэ сүлөөгүйдэжэ, наг шэбхээ поли дээрэ гаргажа үрдингүйгөөр параа хахалха баатай болодог. Хожомынь зундаа гү, али намартаа хоёрдохёо хахалха партаа наг шэбхэ гаргахада үтэгжүүлгын ашаг үрэ һураггүй бага болошодог.

Гадна, пар хахалагдаха газарай гектар бүридэ 20—30 тонноһоо бага бэшэ аргал шэбхэ гаргаха хэрэгтэй. Саашадаа орооһо таряанай ургасын дээшэлхэ тудам наг шэбхэ бүри ехээр хэрэглэхэ шухала.

Намартаа, үбэлдөө аргал шэбхэ таряалан, сабшалан дээрэ гаргахадаа багашагуудаар, дүтэ дүтэхэнэ обоолоод орхихо хэрэгтэй. Яахадааб гэхэдэ, хүйтэн, хүсэтэй һалхин газарай хүрьһэ эбдэхэгүй, саһан тогтоогдохо, һайрамай уһан хаагдаха байна. Тиигээд хабартаа газараа хахалха дээрээ тэдэ обоохойнуудаа тракторай юрын хүндэ хамуураар гү, үгышье һаа гараар жэгдэхэнээр тарааха хэрэгтэй.

Үтэгжүүлгэдэ хониной шэбхэ хэрэглэхэ тухай хэдэн үгэ хэлэе. Зарим аймагуудта хониной шэбхээр үтэгжүүлгэ хэдэггүй, тэрэнэй удхашанарые тоодоггүй юм. Энэнь тон буруу.

Бодо малай аргал шэбхэдэ орходоо хониной шэбхэ газарай хүрьһэнэй үрэжэлгэдэ, ургамалда туһатай азот, фосфор, калий гэхэ мэтэ тэжээлэй бодосуудые һураггүй ехээр үгэдэг: Гадна, хониной шэбхэ газартаа тон түргэн шэнгэдэг.

Хониной шэбхэ үтэгжүүлгэдэ хэрэглэхэдээ, орооһо таряанай газарай га бүридэ 5—8 тонно, хартаабха, корнеплодуудай, силоснэ культуранuудай га бүридэ 6—8 тонно тухай гаргажа тарааха хэрэгтэй.

Шубуунай аргал һайнаар суглуулжа, огородой болон техническэ культуранuудай тарилгын газарые зүбөөр үтэгжүүлбэл минеральна үтэгжүүлгэһээ дутуугүй байдаг. Тиимэһээ шубуунай аргал һайса бутаруулаад гү, али уһанда шэнгээр зуураад, ургамалай ургаха үедэ нэмэлтэ тэжээл болгожо үгэхэдэ һайн. Тэрээниие га бүридэ 3—5 центнер хүртэхөөр хэрэглэжэ болохо.

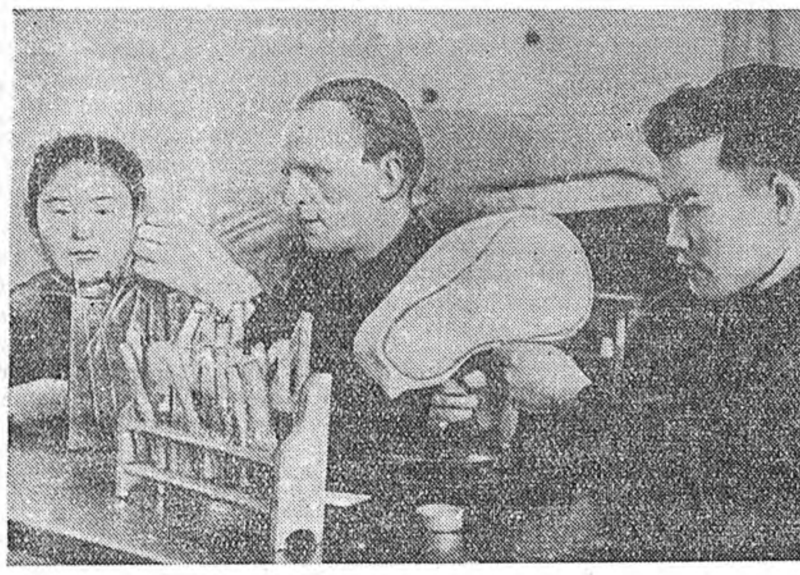
Үнэһэн таримал ургамалнуудта туһатай тэжээлэй бодосуудаар элбэг, тон һайн үтэгжүүлгэнүүдэй нэгэниинь болоно. Үнэһэн илангаяа хартаабха, тамхин гэхэ мэтэ ургамалнуудта һайн үрэжэл үгэдэг. Мүн хужармагтай, дабһалиг хүрьһэтэй газарай га бүридэ 2—4 центнер үнэһэ хэрэглэжэ үтэгжүүлхэдэ таарамжатай

Колхоз, совхоз бүхэн нютагай үтэгжүүлгэ, аргал, наг шэбхэ, шубуунай аргал, үнэһэ зүбөөр хэрэглэжэ, таряалан, сабшалангаа һайнаар үтэгжүүлээд байбал, орооһо таряанай, үбһэ ногооной тогтууритай баян ургаса абадаг боложо шадаха байна.

В. Нестерев.

□ Һунгалтаһаа һунгалта хүрэтэр □

Зооветеринарна институдта

Бурят-Монголой зооветинститудта һүүлэй 4 жэлэй туршада нилээд ехэ хубилалта болобо. Эндэ технологическа факультет шэнээр нээгдэж, хуушан факультедүүдынь үргэдхэгдөө. Тиигэжэ һурагшадайнь тоо 1954 онтой сасуулхада 3,4 дахин олошорбо. Мүнөө эндэ хамта 1729 хүн һуралсана. Студентнэрэй дунда ородууд, украинецууд, буряадууд, яхадууд, монголнууд, кореецүүд, литовецууд, эвенкнүүд, мүн бусад яһатан бии.

СССР-эй Верховно Советтэ болоһон урдахи һунгалтаһаа хойшо институт 133 зоотехнигые, 173 ветеринарна врачые, 51 агрономые бэлдэжэ, Эрхүүгэй, Читын областьнуудта, Приморско хизаарта, Яхадай, Бурят-Монголой автономно республикануудта хүдэлмэрилхөөр эльгээһэн байна. Тэдэнэй нэгэ зариманиинь ажал хүдэлмэридөө шалгаржа, хүтэлбэрилхы тушаалнуудта дэбжүүлэгдээ. Жэшээлхэдэ, тус институт дүүргэһэн К. Барьядаев КПСС-эй Зэдын айкомой секретаряар, Илья Трофимов Ехэ-Кударын МТС-эй главна агрономоор, Иван Колмаков Сэлэнгын аймагай главна ветеринарна врачаар хүдэлмэрилнэ. Мүн үнгэрэгшэ һуралсалай жэлдэ институт дүүргэһэн агроном нүхэр Билтуев Монголой Арадай Республикада хүдэлмэрилхөөр эльгээгдээ.

Институдай үргэдхэтэй хамта багшанарайшье тоо олошорно. 1954 ондо тэндэ 67 багшанар байгаа һаа, мүнөө 146 хүн болонхой. Тиин тэдэнэй 67-ниинь эрдэмтэд юм. Һүүлэй үедэ багшанар И. Л. Спирюхов, Д. Н. Червяков гэгшэд эрдэм бэлигээ улам дээшэлүүлжэ, наукануудай доктор гэһэн нэрэзэргэтэй болоо. Мүн 30 гаран багшанар наукануудай кандидадууд болоһон байна. Гансахан 1957 ондо 8 хүн наукануудай кандидат болоо.

Институт эрдэм ухаанай туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхын зорилгоор ехэ хүдэлмэри хэнэ. Мал ажалай ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхэ, тэдэнэй үүлтэрые һайжаруулха, ургаса дээшэлүүлхэ асуудалнуудаар научна 66 зохёол, 45 брошюра хэблэлһээ гаргагдаа. Энэ институдай багша нүхэр Нурминскын дурадхалаар үнеэдые бүлеэн уһаар уһалха тусгаар түхеэрэлгэ хаа хаанагүй хэгдэнэ. Энэ аргаар үнеэдые уһалхада һү үгэлгэнь 13 процентээр нэмэнэ гэжэ элирүүлэгдэбэ.

Тангалайгаа гууртаһан хонин, оро, тэмээ аргалха шэнэ аргые профессор И. А. Спирюхов, Мачульский гэгшэд дурадхаһан байна. Энэнь наукада туһа нэмэри болоһон, ехэ һайн шэнэ арга гэжэ тоологдоно.

Студентнэрэй эрхим һайнаар һуралсаха, үзэһэн материалаа гүнзэгыгөөр шудалха бүхы арга нүхэсэл эндэ байгуулагданхай. Мүн байра байдалыншье һураггүй һайжараа. Үнгэрэгшэ жэлдэ 640 хүнэй байха томо гэгшын хамтын байра баригдаа һэн. Энэ байрадань столово, эдеэ шанаха газар, медицинскэ пункт, хубсаһа угааха газар, уншалгын, амаралтын залнууд гэхэ мэтэ бии. Медицинскэ пунктдань дүршэлтэй врач-хирург, фельдшер, медицинскэ сестра хүдэлмэрилнэ.

Һүүлэй үедэ лабораторинуудтань шэнэ түхеэрэлгэ, орёо нарин приборнууд абтаа. 1957 ондо физиологическа шэнэ кабинет түхеэрэгдээ. Тэндэнь фотоэлектроколориметр, спекторпроектор, спектограф гэхэ мэтэ түхеэрэлгэнүүд бии. Мүн ветеринарна факультедэй клиникэдэ һаяхан рентгеновскэ түхеэрэлгэ тодхогдоһон байна.

Мүн жэл ерэхэ тудам институдай библиотекэ баяжана. 1954 ондо тэндэ 54264 ном тоологдодог һаа мүнөө 78143 болонхой. Тэрэнэй хажуугаар библиотекэ 221 хэһэг элдэб журналнуудые — тэрэ тоодо арадай демократиин оронуудһаа 37 журнал абадаг болонхой. Библиотекын дэргэдэ 100 хүнэй һууритай уншалгын зал нээгдэжэ, студентнэрэй номоо үзэхэдэ ехэ таатай зохид болоһон байна.

Һуралсалай туршалгын ажахыда мүн лэ ехэ хубилалта болоо. Тэндэ үнеэдэй байха типовой байра шэнээр баригдажа, институдай доцент И. И. Нурминскын зохёоһон автоматическа уһалууриин системэ хэгдэһэн, электрын аргаар үнеэ һааха агрегат, дүүжэн харгы гэхэ мэтэ түхеэрэлгэнүүд тодхогдоһон байха юм. Эндэ столово, олохон гэр, хамтын байра баригдаа.

Һуралсалай ажахы мал ажалай ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхэ талаар туршалгын хүдэлмэри хэжэ, бага бэшэ амжалта туйлаа. Гэбэл, 1954 ондо тэндэ үнеэн бүриһөө 4300 литр һүн һаагдаһан байгаа һаа, үнгэрэгшэ жэлдэ 5270 литр һүн һаагдаа. Нооһо хайшалалга 3 килограммаар дээшэлжэ, 1957 ондо хонин бүриһөө 5,83 килограмм нооһон абтаа. Энэ ажахын дүй дүршэлтэй танилсахаяа республикын колхозууд, совхозуудай малшад олоороо ерэдэг болоо. Заримдаа һуралсалай ажахын хүдэлмэришэд өөһэдөө колхозуудаар ябажа, хөөрэлдөөнүүдые хэдэг юм.

Мүнөө институдай шэнэ һууринда барилгын ехэхэн хүдэлмэри эрхилэгдэжэ байна. Тэндэ 1500 студентнэрэй һуралсаха ехэ гэгшын байшан, студентнэрэй хамтын 2-дохи байра гэхэ мэтэ баригдажа эхилэгдээ. Энэ хэрэгтэ гүрэн 19 миллион түхэриг мүнгэ һомолонхой.

1958—1959 оной һуралсалай жэлһээ тус институдай дэргэдэ аспирантура нээгдэхэнь. Аспирантура дүүргэгшэд малай анатомёор, паталогическа физиологёор, фармакологёор мэргэжэлтэдые һурган гаргаха байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (дээрэһээ доошо) институдай агрономическа факультедэй 4-дэхи курсын студентнүүд Д. Галсанова, Д. Юрчус, И. Николаев занятидаа байна. Студентнүүд Клара Кириллова, Зина Булгатова сүлөөтэй сагтаа.

Т. Гомбоев, студент.

Сүлөөтэй сүлөөгүй хоёр

РАССКАЗ

«Жаргалай зам» колхоздо... Дугар Дулгар хоёр һаяхан айлайхи болоһон байгаа. Дугар шэнэхэн «ГАЗ-51» машина даажа абанхай. Дулгарынь үнгэрэгшэ жэлдэ 10-дахи класс дүүргээд, хонишоноор ажалладаг.

Гэрлэһээр һара тухай болоод, мүрысөөндэ илажа гараһанайнь түлөө Дугарта амаралтын путёвко-шан үгтэһэн байба.

Тиигэжэ Улан-Удэһээ холо бэшэхэнэ Онгостой гэжэ нютагта 21 хоногоор амархаяа ерэбэ. Тэрэ үдэшэндөө Дулгарта бэшэг бэшэжэ табяад, һанаагаа амаржа, сэдьхэл дүүрэн унтаа һэн.

Тэрээнһээ хойшо гурба хоноод байхада Дугар бэшэгэйнгээ харюу хүлеэн, почтальон басагые угтадаг болобо. Дүрбэ хонобо, таба хонобо —бэшэг ерэбэгүй. Зургаадахишье үдэрөө бэшэг абабагүй, харин тэрэ үдэр хоёр бэшэг Дулгартаа ябуулба.

Дугар амарһаар хахад һара болобошье, бэшэгэй харюу абаагүй. Өөрөө үдэр бүри алдадгүй бэшэгээ табиһаар зандаа. Харюу бэшэнэгүйш гэжэ Дулгараа зэмэлээдшье үзэнэ, альбанаар аргадаадшье абана.

Үглөөнэй сайн һүүлээр амаралтын зон шатар даам наадана, газетэ, ном уншана, ульгэр, түүхэ хэлсэнэ, хүхюутэй, зугаатайгаар сагаа үнгэргэнэ. Гансал Дугар саарһа, карандаш баринхай һууба.

Теэд үдэр бүри бэшэхэдэ, юун тиимэ элбэг һонин байхаб, бэшэгынь нэгэ янза: «Инагни, үдэр һүнигүй шамһаа бэшэг хүлеэжэ тулинаб. Нэгэшье һаань, үгэ бэшэхыеш гүйнаб. «Шинии Дугар» гэһэн удхатайгаар хожомойнь бэшэгүүд түгэсэдэг болобо.

— Амаржа таргалхынгаа орондо, тулижа, туража бусахатнай гээшэ гү даа,—гээд, бэшэг үгы гэхынгээ хажуугаар почтальон басаган шоглоно.

Одоошье 18-дахи үдэртэнь «Баяртын Дугарта» гэһэн гаршагтай бэшэг ерэжэ, шэшэргэнэһэн гараараа почтальонһоо абаба. Дугарай хоёр нюдэнһөөнь баярай сэлсэгэр уһан гаража байгаа һэн.

— Хонид хурьгалжа эхилээ. Бэшэг бэшэхэ сүлөөмнигүй. Өөрөө бэшэжэ бай! — гээд шангадхаһан тэмдэг табижархинхай, бэшэ юушье хэлээгүй бэшэг уншаад, Дугар амаа ангайн һууба.

Н. Жамбалов.

Конференци болобо

КПСС-эй Баргажанай айкомой политическэ гэгээрэлэй таһаг соо теоретическэ конференци һаяхан үнгэргэгдэбэ. Конференцидэ 60-аад хүн сугларжа, философско наукануудай кандидат В. И. Затеевэй «Пролетарска диктатура тухай марксизм-ленинизмын һургаал» гэһэн элидхэлые шагнаба.

Һүүлээрнь 23 хүн үгэ хэлэжэ, өөһэдынгөө һанамжа, дурадхалнуудые хэлэһэн байна.

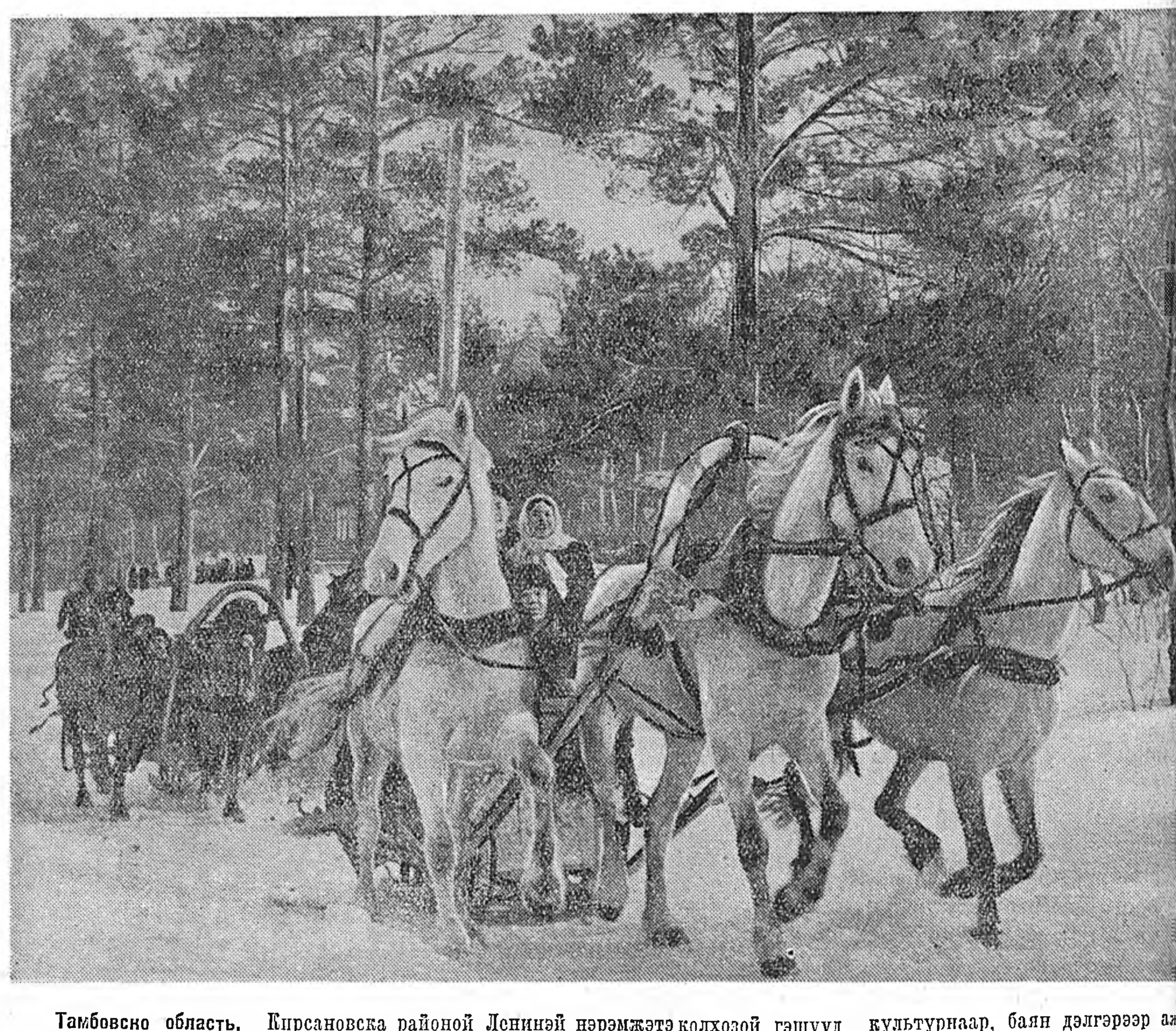
Конференцидэ хабаадагшад һонирхоһон асуудалнуудтаа тодорхой харюу абаа.

О. Раднаев.

Шэнэ хубсаһан оёгдоно

Республикымнай нютагай промышленностиин Улан-Удэ городтохи олзоборилгын артельнүүд энэ жэлэй эхинһээ хойшо промышленна эд бараанайнгаа ассортиментые олошоруулна. Жэшээнь, «Коминтерн» артелиинхид заахан басагадай үмдэхэ ботинка, үхибүүдэй сабхи, эхэнэрнүүдэй туфли нимгэн булгайраар оёжо эхилээ. «Кооператор-комсомолец» артелиинхид поолой дэбисхэр нэхэжэ байна. Мүн «Победа» артелиин хүдэлмэришэд басагадай үмдэхэ зунай пальто уһэтэй хилэнгээр оёжо байна.

И. Павлов.

Тамбовско область. Кирсановска районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд культурнаар, баян дэлгэрээр ажа... болонхой. Кол... жэлэй туршада 5 миллион түхэригэй олзо оруулна. Хубсаһа оёхо, мебель дархалха, хубсаһа угааха... дунда һургуули. хүүгэдэй сад колхоздо бии юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой гэшүүд айлшалжа ябана.

ТАСС-эй фотохро...

ХИЛЫН СААНАҺАА

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федерациин хандалга

БЕРЛИН, мартын 6. (ТАСС). Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын үдэртэй дашарамдуулан, Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федераци хандалга толилжо, бүхы дэлхэйн эхэнэрнүүдые, эхэнэрэй организацинуудые амаршалаад, зол жаргалтай, энхэ элүүр ажаһуухыень хүсэбэ.

Эрхэ сүлөөгэй, эб найрамдалай түлөө агууехэ тэмсэлдэ эхэнэрнүүд хаа хаанагүй урда урдынхида орходоо улам эдэбхитэйгээр хабаададаг боложо, политическэ, экономическа, социальна болон обществын культурна ажабайдалда элитэ ехэ хубита оруулна гэжэ хандалга соо хэлэгдэнэ.

Атомна буу зэбсэгэй туршалга, хүйтэн дайн болюулагдаха ёһотой. Арсалдаата бүхы асуудалнууд эбэй ёһоор шиидхэгдэхэ ёһотой гэһэн эрилтэ эхэнэрнүүд табина гэжэ хандалга соо онсолон тэмдэглэгдэбэ.

Мартын 8-да — эрхынгээ түлөө эхэнэрнүүдэй тэмсэдэг заншалта үдэртэ — эхэнэрнүүд суглаан, митингнүүдтээ сугларжа, туйлаһан амжалтануудаа согсолоод, ажал хүдэлмэридэ, бүлэ, общество дотор тэгшэ эрхэтэй болохын түлөө, хэһэн ажалайнгаа зэргээр хүлһэ абадаг болохын түлөө, һураха эрхэтэй, нарайлхадаа туһаламжа абадаг болохын түлөө тэмсэхээр шиидэнги байһанаа үшөө дахин мэдүүлхэ юм гэжэ Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федераци тэмдэглэбэ. Буу зэбсэгтэ мүнгэ зөөри багаар гаргашалагдадаг боложо, дайнай бэлэдхэлдэ һомологдодог зөөрие арад зоной, тэдэнэрэй бүлэнэрэй ажабайдал һайжаруулха хэрэгтэ хандуулагдаха ёһотой гэһэн эрилтэ эхэнэрнүүд энэ үдэр табиха юм.

1958 ондо эхэнэрнүүдэй уласхоорондын үдэр тэмдэглэхэдээ, 1958 оной июниин 1—5-да Австриин ниислэл Венэдэ болохо Эхэнэрнүүдэй бүхэдэлхэйн конгрессто бэлэдхэлээ шангадхахыень бүхы дэлхэйн эхэнэрнүүдые Уласхоорондын демократическа федераци уряалба.

Ганын бэеэ даанхай болоһоор нэгэ жэлэй ой тэмдэглэгдэбэ

ЛОНДОН, мартын 6. (ТАСС). Ганын бэеэ даанхай байдалтай болоһоор нэгэ жэлэй ойтой дашарамдуулан, Ганада мартын 6-да зэбсэгтэ хүсэнүүдэй парад болоо. Премьер-министр Кваме Нкрума, гүрэнэй элитэ мэдээжэ ажал-ябуулагшад, гадаадын гүрэнэй түлөөлэгшэд парадта байлсаа.

Ганын премьер-министр Нкрума арад зондоо хандан, радиогоор үгэ хэлээ. Мүнөө болотор гадаадын эзэмдэгшэдтэ зонхилуулжа байһан Африкын бүхы газарые сүлөөлхэ гээшэ айхабтар ехэ удхашанартай гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглээ. Мүн бэеэ даанхай болоһонһоо хойшо, Ганын ямар амжалта туйлаһан тухай Нкрума хөөрөө.

Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын правительство

ДАМАСК, мартын 6. (ТАСС). Президент Насер мартын 6-да Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын правительствые томилбо. Маршал Абдель Хаким Амер вице-президент болон сэрэгэй министрээр томилогдоо. Тэрэшэлэн Абдель Латиф Богдади, Акрам Хаурани, Сабри Асали гэгшэд вице-президентээр томилогдоо. Юһэн министр Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын бүхы газарта хабаатай асуудалнуудые эрхилхэ министерствонүүдые толгойлно. 11 министр Египедэй хэрэгүүдые, мүн 11 министр Сириин хэрэгүүдые эрхилхэ байна. Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министрээр Махмуд Фавзи томилогдоо.

Арабуудай Нэгэдэмэл Республикые улам олон гүрэн мэдэрнэ

КАИР, мартын 6. (ТАСС). Египедтэй дипломатическа харилсаатай байһан 53 гүрэнэй 47-ниинь мүнөө Арабуудай Нэгэдэмэл Республикые (ОАР) мэдэрээд байна.

Египедтэй дипломатическа харилсаатай байһан гүрэнүүдһээ Турци, Пакистан, Ирак (Багдадска бүлэглэлэй гэшүүд), Филиппин (СЕАТО-гой гэшүүн), Панама болон Иордани Арабуудай Нэгэдэмэл Республикые мүнөө хүрэтэр мэдэрээдүй.

Джамила Бухиредэй ами наһые абарха

ПАРИЖ, мартын 6. (ТАСС). Франциин сэрэгэй трибуналай шиидхэбэриин ёһоор, Алжирай залуу басаган Джамила Бухиред мартын 7-до саазалуулагдаха ёһотой. Франциин олониитэ энээндэнь ехээр һанаата болоно. Франциин басагадай союзай хүтэлбэрилэгшэд бүхы организацинуудта, оронойнгоо бүхы басагадта хандажа, Алжирай басагые үршөөхэ тухай гүйлтатай телеграмма Франциин президентдэ эльгээхыень уряалаа.

Джамила Бухиредые абарха гэһэн эрилтэтэй олон телеграмма элдэб оронуудһаа Франциин президентдэ мартын 6-да оробо гэжэ Парижай хэблэл мэдээсэнэ.

ПРЕЗИДЕНТ НАСЕР ДАМ... ҮГЭ ХЭЛЭБЭ

ДАМАСК, мартын 6. (...). Мартын 5-най үдэшэлэн Да... айхабтар ехэ митинг боложо, ... дээрэ президент Гамаль Абд... сер Арабуудай Нэгэдэмэл ... ликын саг зуурын Конст... тунхаглаа. «Араб изагууртан... гэдүүлхын түлөө үни удаан, ... тэмсэл хэһэнэйнгээ ашаар ... саг зуурын Конституци абах... тай болобобди. Манай араб... Эсэгэ ороной арадуудта энэ ... туцимнай угаа ехэ удхаша... байха, богоолшолготой, га... эзэрхэгшэдтэй тэмсэхэдэнь т... зоригжуулха юм гэжэ пр... онсолон тэмдэглэбэ.

Империалистнууд, тэдэнэ... нуулшад бидэниие хэзээшье ... лан байлгахагүй. Тиимэһээнь... буудай Нэгэдэмэл Республик... хижүүлхын тулада саашал... шанга тэмсэл хэхэ хэрэгтэй, ... һээ эрхэтэн бүхэмнай энэ т... бэлэн байха ёһотой гэжэ На... лээ.

Удаань президент Насер А... дай Нэгэдэмэл Республикын ... тухай тогтожо хэлэбэ. Египет ... хоёрые нэгэдүүлхэгүйн тулада ... риалистнууд энэ армиемнай... лэхэ гэжэ һэдээ. Сириин гене... штабай хоёрдохи таһагай ... ник Сарражда Сири Египет ... нэгэдэлые таһалхыень дур... энээнэйнь түлөө табан м... фунт стерлинг үгэхэбди гэжэ ... риалистнуудай тагнуулшан х... байна. Сарраж энээн тухай м... Амер бидэ хоёрто дуулгаа. ... дэнь бидэнэр энэ мүнгыень ... гэжэ шиидэһэн байнабди. Сар... нэгэ миллион фунт стерлинг... тагнуулшан барюулба. Һү... Сарражай үшөө нэгэ миллион ... стерлинг эрихэдэнь, тагнуулш... рэниие хуби хубяар үгэһэн б...

Энэ бүхы мүнгэн абтаад, Да... да байдаг арабуудай банкда... лагдаа. Тиигэжэ империали... дай шэнэ үгэсэлгэ элирүүл... буруу һүрөөд, харин урбалта... хэхэ гэжэ хараалһан мүнг... Сириин нэгэ провинциин эк... кые хүгжөөлгэдэ зорюулагда...

Арабуудай Нэгэдэмэл Рес... ка бусадай дотоодын хэрэ... оролсохогүй, бүлэглэлнүүдтэ ... жахагүй гэһэн политика яб... гэжэ Насер мэдүүлбэ.

США-гэй хоёрдохи хэ... одоёо табиха гэһэ... һэдэлгэ

НЬЮ-ЙОРК, мартын 6. (Т...). «Юпитер-С» ракетын хүсөөр «... дователь» гээшэтэй адли хоё... хэмэл одо табиха гэһэн һ... США-да мартын 5-да хэгдэһэ... на.

«Исследователь-2» гэжэ хоё... хэмэл одоной дабшаха замда... һон, болиһониинье мэдэгдэ... Магад тэрэ далайн оёорто ... шоод хэбтэжэ болоо. Тэрэнэй ... ень тодорхойлхын тулада хэдэ... хэрэгтэй гэжэ мэдээсэгдэнэ.

Редакторай орлогшо
О. Г. ГОМБО...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74. отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта—34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н 00676. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №